

CONSILIUL LOCAL CĂLINEȘTI
Primăria s. Călinești, r. Fălești

Aprobat prin
Decizia Consiliului Local
Nr. ____ din ____ 2023

Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a satului Călinești pentru anii 2023 – 2028

satul Călinești, 2023

Cuprins

Lista figurilor	3
Lista tabelelor	3
1. Introducere și rezumat executiv.....	4
1.1. Fișa de rezumat PSM.....	4
1.2. Grupul de lucru pentru planificare strategică	4
1.3. Aprobarea consiliului local.....	5
2. Introducere în planificarea strategică.....	6
2.1. Informații generale despre comunitate	6
3. Profilul și analiza comunității	8
3.1. Caracteristici geografice și de mediu.....	8
3.1.1. <i>Caracteristici fizico-geografice</i>	8
3.1.2. <i>Planificare spațială</i>	9
3.1.3. <i>Resurse naturale</i>	9
3.1.4. <i>Factorii de poluare a mediului</i>	10
3.2. Demografie.....	12
3.2.1. <i>Potențialul uman</i>	12
3.2.2. <i>Forța de Muncă</i>	13
3.3. Dezvoltare socială	14
3.3.1. <i>Învățământul</i>	14
3.3.2. <i>Cultura</i>	16
3.3.3. <i>Ocrotirea sănătății</i>	17
3.3.4. <i>Asistență și protecție socială</i>	18
3.4. Economia	21
3.4.1. <i>Structura de afaceri a economiei locale și a domeniului de afaceri</i>	21
3.4.2. <i>Sectorul Agriculturii</i>	21
3.4.3. <i>Industria</i>	22
3.4.4. <i>Comerțul și serviciile</i>	22
3.4.5. <i>Principalii agenți economici</i>	22
3.5. Infrastructura	23
3.5.1. <i>Fondul locativ</i>	23
3.5.2. <i>Infrastructura Utilităților Publice</i>	23
3.6. Buna guvernare și management	24
3.6.1. <i>Gestionarea administrativă</i>	24
3.6.2. <i>Bugetul Local</i>	26
3.6.3. <i>Gestionarea bunurilor imobile</i>	27
3.6.4. <i>Societatea civilă</i>	28
3.7. Analiza SWOT	29
4. Strategia de dezvoltare socio-economică	30
4.1. Viziunea comunității	30
4.2. Cadrul și direcțiile strategice	30
4.3. Planul de Acțiuni	32
4.4. Cadrul de monitorizare și evaluare.....	48
Anexe	51

Lista figurilor

Figura 1. Structura populației după gen 2023	12
Figura 2. Evoluția numărului șomerilor înregistrați la ANOFM.....	13
Figura 3. <i>Veniturile bugetului local 2022</i>	26

Lista tabelelor

Tabelul 1. Componenta grupului pentru planificare strategică	4
Tabelul 2. Indicatori socio-economici s. Călinești	6
Tabelul 3. Terenurile satului Călinești:	9
Tabelul 4. Trendul de evoluție a principalilor indicatori demografici	12
Tabelul 5. Instituțiile educaționale și de învățământ	14
Tabelul 6. Caracteristicile tehnice ale Grădinița de copii Nr.1	14
Tabelul 7. Caracteristicile tehnice ale Grădinița de copii Nr.2	15
Tabelul 8. Caracteristicile tehnice ale Gimnaziului „GH.Vrabie”	15
Tabelul 9. Caracteristicile tehnice ale Instituției Oficiului Medicilor de Familie	17
Tabelul 10. Punct Asistență Medicală de Urgență Călinești	18
Tabelul 11. Persoane în etate, 2023	18
Tabelul 12. Persoane cu dizabilități, 2023.....	19
Tabelul 13. Serviciile sociale prestate în localitate	20
Tabelul 14. Principalii agenți economici din localitate.....	22
Tabelul 15. Structura AAPL, 2020	24
Tabelul 16. Aparatul primăriei, după sexe, vârste și vechime	24
Tabelul 17. Servicii prestate de APL	25
Tabelul 18. Consiliul local, după sexe, vârste și vechime.....	25
Tabelul 19. Structura cheltuielilor bugetului local, 2019-2023 (<i>mii lei</i>)	27
Tabelul 20. Structura intravilanului localității	27

1. Introducere și rezumat executiv

1.1. Fișa de rezumat PSM

1.2. Grupul de lucru pentru planificare strategică

Prezentul document reprezintă Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a satului Călinești pentru anii 2023–2028, elaborată într-un mod participativ, conform Manualului de utilizarea a APSL elaborat de programul USAID / Comunitatea Mea (CM) Moldova.

Strategia de Dezvoltare Comunitară reprezintă un document de politică publică, care va ghida acțiunile Administrației Publice Locale, în următorii 5 ani, în vederea asigurării unui proces continuu și coerent de dezvoltare a localității.

Pentru elaborarea strategiei a fost creat un grupul de lucru, componența căruia a fost aprobată prin Dispoziția primarului nr.86, din 20 iunie 2023, după cum urmează:

Tabelul 1. Componența grupului pentru planificare strategică

#	Numele, prenumele	Funcția
1.	Tălămbuță Lucia	IET nr.1
2.	Pantea Stella	Educator
3.	Viscun Liudmila	Educator
4.	Magdîl Rodica	Antreprenor
5.	Curtescu Larisa	Pensionar
6.	Logan Grigore	Pensionar
7.	Dubițchii Oleg	Paznic
8.	Oleineac Angela	Casnică
9.	Șolari Iurie	Șofer
10.	Șolari Svetlana	Locuitor
11.	Pantea Paraschiva	Învățătoare
12.	Cernavca Vasile	Paznic
13.	Boubătrîn Serghei	Angajat APL
14.	Budac Victor	Paznic
15.	Păduraru Tatiana	Deridicătoare
16.	Ghemu Raisa	Secretat CL
17.	Pădurari Parascovia	Asistent social
18.	Ilinițaia Raisa	Contabil
19.	Dobrojan Gheorghe	Fermier
20.	Maracenco Natalia	Specialist APL
21.	Zamari Domnica	Pensionar
22.	Orbu Elvira	Educator
23.	Pantea Tatiana	Contabil șef
24.	Cireș Livia	Elevă
25.	Boubătrîn Svetlana	Bibliotecar
26.	Bistrița Ruslan	Pedagog
27.	Bordian Cristina	Director IET
28.	Talmaci Mihaela	Educator IET nr.2
29.	Budacă Irina	Învățătoare
30.	Gherman Angela	Director gimnaziu
31.	Iordachi Elena	Președinte comitet sindical

#	Numele, prenumele	Funcția
32.	Procopciuc Ala	Primar
33.	Talmaci Valeriu	Administrator Î.M.
34.	Procopciuc Ana-Elena	Consiliul de tineret
35.		
36.		
37.		
38.		
39.		
40.		

(Sursa: Dispoziția primarului nr 86., din 20 iunie 2023)

1.3. Aprobarea consiliului local

Strategia a fost aprobată prin Decizia Consiliului local nr. _____ din _____ 2023.

2. Introducere în planificarea strategică

2.1. Informații generale despre comunitate

La 01.01.2023, în satul Călinești sunt înregistrați următorii indicatori socio-economici:

- a) **Denumirea localității:** satul Călinești, raionul Fălești, Republica Moldova.
- b) **Anul fondării:** Prima mențiune a acestui sat are loc la 10 februarie 1429 într-o carte domnească, însă mult timp nu se mai găsește nici o știre despre Călinești. Ziua de 23 octombrie 1598 este considerată data fondării localității
- c) **Numărul de locuitori:** La începutul anului **2023** populația totală a satului Călinești constituia **2450** de persoane,
- d) **Numărul de gospodării** –972, numărul de familii – **1007**.
- e) **Structura etnică a populației în cadrul satului arată astfel:**
 - Moldoveni/Români:
 - Ucraineni:
 - Ruși:
- f) **Suprafața totală a comunității:** satul Călinești ocupă suprafața totală de **4657,32** ha.
- g) **Densitatea populației:** 2 locuitori/ km²
- h) **Infrastructura fizică:** Lungimea stradală – 28,6 km
- i) **Numărul de străzi** – 75

Tabelul 2. Indicatori socio-economici s. Călinești

	Indicatori socio-economici			Anul 2023
		m	f	
1	Total populație, inclusiv	1 160	1 290	2 450
1.1	▪ Copii de vârstă preșcolară (0-6 ani)	43	37	80
1.2	▪ - 6 (7) -18 ani (de vârstă școlară)	105	93	198
1.3	▪ Persoane în etate (pensionari)	199	336	535
1.4	▪ Populație plecată (migranți)	258	167	425
1.5	▪ Total familii			1007
2	Populația economic activă			705
2.1	▪ Număr de salariați			1130
	▪ În sfera bugetară			87
	▪ Populația ocupată în economie			449
3	Număr de agenți economici			32
4	Salariul mediu brut (MDL)			3600
5	Suprafața totală a localității			4 657,32 ha
6	Beneficiari ai prestațiilor sociale	189	531	720
7	Lungimea drumurilor locale (total)			22,9 km
7.1	▪ % din drumuri locale cu acoperire rigidă (asfalt și "variantă albă")			80
8	Număr total de gospodării			972
8.1	▪ % din gospodării conectate la apeduct			62 %
8.2	▪ % din gospodării conectate la canalizare			0 %
8.3	▪ % din gospodării contract de evacuare centralizată a deșeurilor			0 %
8.4	▪ % de gospodării comentate la rețeaua de gaz			0%

9	Bugetul total executat (venituri) anul 2022			6123516,53 lei
9.1	▪ Venituri proprii, anul 2022			1046118,41 lei
9.2	▪ Transferturi			4606664,53lei

Sursa: Primăria, s. Călinești

3. Profilul și analiza comunității

3.1. Caracteristici geografice și de mediu

3.1.1. Caracteristici fizico-geografice

Poziționarea geografică. Satul Călinești raionul Fălești este situat în partea de Nord-Vest a Republicii Moldova, la o distanță de 144 km de capitala țării – mun. Chișinău, 57 km de municipiul Bălți și 22 km de orașul Fălești, centrul administrativ al raionului Fălești. Distanța pînă la punctul vamal Costești-Stîncă este de 50 km, iar pînă la punctul vamal Sculeni este de 35 km.

Satul este situat la latitudinea 47.5641 longitudinea 27.4863 și altitudinea de 83 metri față de nivelul mării. Suprafața ocupată de localitate este de 2,45 km², iar perimetru ocupat este de 12,94 km. Este amplasat paralel cu cursul râului Prut, pe o distanță de aproximativ 4,8km.

Numărul total al locuitorilor la ultimul recensământ al populației efectuat de BNS, după datele reevaluate constituie 2 521 locuitori. Satul este conectat la rețeaua rutieră formată din artera rutieră: R57 orașul Fălești-s. Păscăuți, raionul Rîșcani. Satul nu are acces direct la cale ferată.

Localitățile învecinate cu satul Călinești sunt:

- la Nord – satele Chetriș și Vișoara;
- la Est – satele Năvorneț și Albinețul Vechi;
- la Sud – satele Honcești și Pruteni;
- la Vest –râul Prut – hotarele cu Romania.

Istoric. Primii locuitori care s-au stabilit pe aceste locuri au fost cu mai bine cu 2000 de ani Î.H. Au fost descoperite vestigii care datează din această perioadă.

Prima mențiune a acestui sat are loc la 10 februarie 1429 într-o carte domnească de unde aflăm că Alexandru Voievod dăruise soției sale Marena Mănăstirea de la Vișnevăț, istoricul Alexandru Gonța¹ (Satul în Moldova medievală. Editia a II-a) argumentează că locuitorii satului așa numiți Calinouți sînt anume locuitorii satului Călinești.

Timp de 2 secole nu se mai găsește nici o știre despre Călinești. Abia la 12 martie 1601, cînd are loc și prima atestare, domnitorul Ieremia Movilă le întărește nepoților săi Drăghici și Romiș cel mai multe sate de prut, printre care și Călinești. De aici în colo timp de un secol, aflăm că această localitate a fost stăpînită ba de Gramă, ba de Catrina Canta, ba de lancu pruncu etc.

Istoria satului a avut o istorie care s-a dezvoltat în timp, bisericile și mănăstirile au fost prezente și au avut un rol important la dezvoltarea regiunii. În 1774 se înființează Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului” (sau după o denumire mai veche „Mănăstirea Tureatca”) ctitorită de cneazul Rumeanțev.

Istoria zbuciumată a mănăstirii a făcut ca să fie reconstruită de 6 ori pînă la etapa actuală. Din unele surse aflăm că mănăstirea a fost reconstruită pentru a patra oară în anul 1922 după care a fost destrămată din nou fiind reconstruită în anul 1947 de către un locuitor al satului Călinești pe nume moș Sîrghi Magdîl . Nu se cunoaște cînd a fost închisă și din ce cauză dar e posibil acest lucru să se fi întimplat în jurul anilor 1960 atunci cînd au fost închise majoritatea mănăstirilor de pe teritoriul Basarabiei.

În 1861 se deschide școala bisericească parohială și peste 1 an se deschide și o școală populară cu o clasă ministerială, învățător era Natalia Agapiev, apoi și Vasile Popescu. În 1880 școala era întreținută de săteni și parțial de sat deși populația satului trecea cu puțin peste 1000.

Secolul XX găsește în Călinești 1639 de suflete care stăpîn iau 2128 desetine de pămînt în timp ce proprietarul Chesco avea în posesie mai bine de 4845 de desetine. Satul avea 2 mori de vînt și una cu aburi, satul mai dispunea de poștă cu 5 cai, adică stație poștală. Școala de o clasă cu 65 de elevi era deja neîncăpătoare și nu mai corespundea cerințelor. Nenorocirile dau peste călineșteni ca și peste toată populația Basarabiei. Ba vin ploii cu grindină de nimicesc toate semănăturile, ba puhoai mari pe Prut le strică iar totul. Viața e mai grea și numărul populației scade, în 1910 deși în sat erau 262 gospodării în ele trăiau numai 1481 de persoane care lucrau 1815 desetine.

După război se pune la cale o nouă orînduire socială-sovietică, mai întîi aduce marea foamete din 1946-1947, apoi deportările, 27 de familii din Călinești sînt strămutate în Siberia.

Colectivizarea din anii 1949 și 1950 a fost o altă năpastă asupra populației, satul avea 2382 de locuitori (dintre care 2217 români, 89 ucraineni, 21 ruși ș.a.) apoi recensămînturile din 1979 și 1989 înregistrează aici 3207 locuitori.

Despre istorie și specificul localității vorbesc denumirile locale - Hîrtopul Ganului, Fîntîna de curte, Fîntîna Doamnei, Iazul la tureatca, pădurea de Salcîmii etc.

În noiembrie 2000 Călinești avea 3180 de locuitori iar la următorul recensămîntului din 2004 s-au înregistrat 2821 locuitori, (bărbați - 1381 și femei - 1440).

3.1.2. Planificare spațială

Localitatea nu dispune de un Plan Urbanistic General. Conform informației de la Primărie, satul este împărțit convențional în 5 sectoare/ mahalale.

Tabelul 3. Terenurile satului Călinești:

Tipuri terenuri	Suprafața
Total, inclusiv:	4637,32
Intravilan	309,72
Terenuri sub construcții	0
Terenuri agricole	2737,47
Rezerva	0
Drumuri și cai de comunicație	60,78
Ape	192,88
Păduri	1356,47
Alte terenuri	0

(Sursa: Primăria, s. Călinești)

3.1.3. Resurse naturale

Fondul funciar. Satul Călinești ocupă suprafața totală de **4637,32** ha. Pe categorii de folosință, suprafața teritorială se prezintă astfel:

- pămînt arabil – **1480,3** ha
- pășune – **1078,96** ha
- terenuri proprietate statului – **1610,13** ha
- terenuri proprietate administrativ-teritorială – 00 ha
- terenuri proprietate privată – **1463,6**ha

Fondul forestier, flora și fauna. Fauna include animale sălbatice și păsări. Printre animale se întâlnesc vulpi, lupi, nevăstuici, iepuri, mistreți, căprioare, iar printre păsări sunt rațe sălbatice, fazani, ciocănitoarea, barza, lebăda și altele. Flora localității este specifică vegetației de silvostepă. În zonă sunt prezente peste 131 specii de plante și 27 specii de arbori și arbuști. Satul Călinești face parte din Rezervația Naturală Pădurea Domnească.

Apele de suprafață și apele subterane. Satul Călinșeti este amplasat în valea râului Prut și pe terasele acestui râu. În regiune sunt multe izvoare de sub coline. În localitate sunt 2 iazuri acvatice naturale, ce au o suprafață totală aproximativă de 36 ha. Apele lor servesc pentru irigare și creșterea peștelui fiind date în concesiune.

Apele pluviale cauzate de ploile torențiale în ultimii ani cauzează eroziuni masive de sol de pe câmpurile agricole și gospodării. În rezultat unele gospodării din localitate sunt inundate. Protecția gospodăriilor private de inundațiile pluviale este o provocare pentru localitate.

Apele subterane în perimetrul localității se află la o adâncime de aproximativ 7-10m. Apa de izvoare este principala sursă de apă prin care sunt alimentate gospodăriile din localitate.

Apeductul din localitate necesită a fi extins pentru a acoperi mai multe gospodării din localitate. Inclusiv este necesar de amenajat în cel puțin două izvoare ca sursă de apă pentru apeduct.

Canalizarea în satul Călinești este în construcție, fiind finanțată din Fondul Ecologic. Construcția a început din 2016, fiind alocate 5 mln lei, iar pentru finalizarea apeductului și canalizării în localitate mai sunt nevoie de încă 2 mln lei, bani care sunt așteptați tot din Fondul Ecologic.

Clima și aerul. Clima din localitate este specifică zonei – temperat continentală. Temperatura medie anuală este aproximativ 11.4 grade C. În ultimii ani se atestă o mărire a temperaturii medii anuale, inclusiv temperaturi ridicate pe timp de iarnă. Conform datelor Serviciului Meteorologic din Moldova anul 2019 a fost cel mai călduros an, din toți cei 125 ani, de când se duce evidența temperaturii medii anual la noi în țară. Ploile torențiale și furtuni puternice au avut loc în anul 2014, iar pagubele cauzate de doborârea arborilor și descoperirea acoperișurilor. Începând cu toamna 2019, s-a atestat o secetă hidrologică severă, prelungită până în primăvara anului 2020.

Solurile și subsolurile. Teritoriul satului Călinești ca și întreaga Republică face parte din Cîmpia Europei de Est. O altă resursă naturală a satului Călinești este fondul funciar care este reprezentat de cernoziomuri cu un grad înalt de productivitate, astfel încât predomină cernoziomurile în proporție de 78%, solurilor brune și cenușii revenindu-le 21%. Bonitatea medie a solurilor este de 72 puncte. Gradul de utilizarea a terenurilor agricole este de aproximativ 100%, nefiind înregistrate terenuri ce nu sunt prelucrate.

3.1.4. Factorii de poluare a mediului

Starea mediului ambiant este favorabilă pentru viața locuitorilor.

Fondul forestier se află în stare satisfacătoare, însă mai există probleme ce pun în pericol resursele forestiere și diversitatea biologică. Spre exemplu, un pericol mai mare prezintă tăierile ilicite, pășunatul neautorizat și poluarea fondului forestier cu deșeuri și reziduuri menajere, de construcție și de altă natură.

Poluarea solurilor. Cauze de poluare a solului sunt gunoii aruncați de către cetățeni în locurile neautorizate și ierbicidele folosite de agenții economici la stropitul plantelor.

Activitatea de educație ecologică a populației din localitate ar putea fi menționată ca una redusă. Aceasta se bazează pe lipsa unui sistem educațional cuprinzător și bine gândit, la diferite niveluri: preșcolar și școlar. În localitate predomină atitudinea de consumator, fapt ce aduce consecințe din cele mai grave pentru mediul

înconjurător al comunei. Astfel, în localitate se impune o schimbare radicală a atitudinii cetățenilor și ecologizarea societății. În comuna Vărvăreuca nu există organizații de mediu ce ar impulsiona educația ecologică prin campanii sociale de anvergură, exemple personale și de rezonanță socială de implicare și atitudine, promovînd educarea sistematică a tinerei generații în cadrul unor programe și proiecte ecologice realizate.

Cele mai grave probleme ce țin de educația ecologică a cetățenilor sunt:

- Atitudine neglijentă în privința depozitării și evacuării deșeurilor
- Volum mare de deșeuri menajere și colectarea neselectivă a lor
- Consum mare și risipă de apă
- Consumul mare și risipa de energie

3.2. Demografie

3.2.1. Potențialul uman

Reperetele demografice ale evoluției la nivelul satului Călinești reprezintă elemente de interes major pentru definirea obiectivelor strategice și a planurilor de acțiune pe termen mediu și lung.

Conform datelor Primăriei s. Călinești la începutul anului 2023 populația satului constituia 2450 locuitori. Trendul de evoluție a principalilor indicatori demografici din localitate sînt următorii:

Tabelul 4. Trendul de evoluție a principalilor indicatori demografici

Perioada	Populația la început de an	Născuți	Decedați		Numărul persoanelor sosite, oficial	Numărul persoanelor plecate, oficial	Plecați peste hotare la muncă	
			Total	inclusiv copii până la 1 an			bărbați	femei
2014	2521	4	37	1	11	13	133	225
2015	2704	4	34		17	21	125	261
2016	2646	1	37		09	07	116	209
2017	2621	10	27		12	15	120	242
2018	2576	6	29		06	18	132	199
2019	2562	5	37	1	18	10	180	301
2020	2524	18	37	2	13	41	186	320
2021	2505	19	41		14	28	161	347
2022	2472	12	42	1	11	16	172	361
2023	2450	5	6		04	09	183	380

Sursa: Primăria, s. Călinești

Analiza datelor vorbește despre o descreștere a populației stabilite în s. Călinești în ultimii 10 ani cu 10%, ceea ce corespunde cifrei de 254 persoane, comparativ cu anul 2015, cînd este înregistrat numărul cel mai mare al populației. Dacă analizăm datele privind numărul nou-născuților observăm o stabilitate, cu excepția anilor 2020-2022, cînd au fost înregistrate 12-19 copii nou-născuți. Numărul decedaților rămîne în mare parte constant, cu o creștere de în anii 2021 și 2022. Sporul natural negativ indică că localitatea descrește ca număr de populație cu pași foarte rapizi, astfel în 2022 numărul celor născuți este de 12, pe cînd al celor decedați este de 42.

Dinamica populației satului indică aceeași tendință ca și în majoritatea localităților rurale din Republica Moldova, respectiv scăderea mai accentuată a populației din mediul rural, parțial explicabilă prin migrația locală și internațională. Conform datelor estimate de către Primărie, circa 563 de persoane se află la muncă peste hotare, ceea ce constituie aproximativ 23 %, dintre care mai mult de 50% sunt femei.

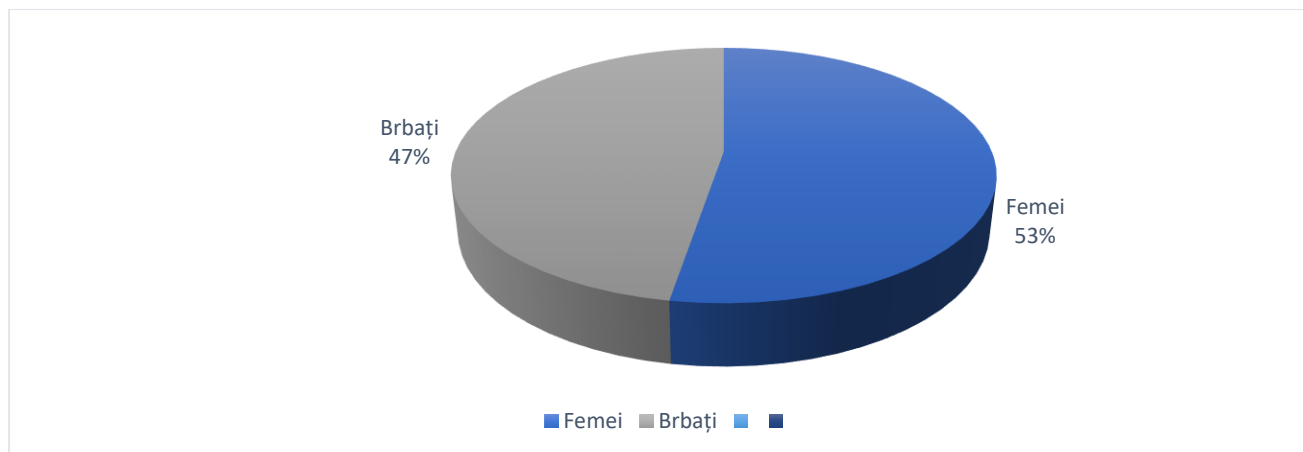

Figura 1. Structura populației după gen 2023

Vîrstă medie este în creștere. Ponderea persoanelor în etate este în creștere. Îmbătrânirea populației este la fel un fenomen social care deja înregistrează ritmuri majore, astfel *structura pe grupe de vîrstă*, conform datelor Primăriei indică o pondere ridicată a persoanelor adulte, cu vîrsta aptă de muncă (cuprinsă între 17 și 56/61 ani) și constituie circa 70 % din totalul populației. Acest fapt este favorabil pentru implicarea categoriei date apte de muncă în dezvoltarea locală.

Principala problemă de ordin demografic este regresul demografic, care reprezintă o tendință întâlnită la nivel general și în Republica Moldova. Scăderea nivelului populației stabile și îmbătrânirea populației au la bază, pe de o parte reducerea ratei natalității, iar pe de altă parte înregistrarea unui sold negativ al schimbărilor de reședință și de domiciliu.

3.2.2. Forța de Muncă

Conform datelor Primăriei, din totalul de 2 450 persoane, 905 au fost apreciate drept populație economic activă, ce constituie 36,93%. Din numărul total de persoane apte de muncă, oficial sunt angajate doar 449, dintre care 49,61% din populația economic activă activează în domeniul economic, ceilalți fiind implicați în activități precum, învățămînt, cultură, sănătate, asistență socială, administrație publică.

Trendul indicatorilor ce reflectă ocuparea populației în cîmpul muncii din localitate, în anul 2020 denotă o descreștere cu circa 35%, comparativ cu anul 2019, astfel încît în 2019 oficial erau angajate 682 de persoane, iar în 2023 numărul lor este de doar 449.

Numărul populației inactive, la 01.01.2023 este de 522. Dacă comparăm aceste date cu anul 2019, atunci observăm o dinamică pozitivă la acest indicator, de la 788 – în 2019, la 522 în 2023.

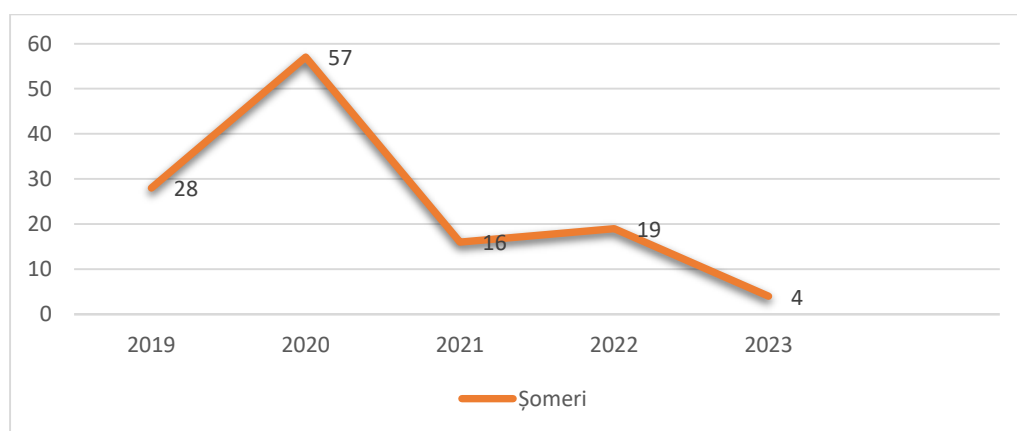

Figura 2. Evoluția numărului șomerilor înregistrați la ANOFM

Numărul *șomerilor* înregistrați la Agenția Națională a Forței de Muncă în 2023 este de 4 persoane. Dacă analizăm datele oferite de Primăria Călinești observăm o descreștere semnificativă a numărului șomerilor, de la 28 de persoane în 2019, pînă la 19 persoane în 2022, însă în 2020 avem o creștere de 50%, comparativ cu anul 2019.

3.3. Dezvoltare socială

3.3.1. Învățământul

Procesul educațional în satul Călinești este asigurat de către următoarele instituții:

- 2 instituții de educație preșcolară – Grădinița de copii Nr.1 și Nr.2
- 1 instituție de învățământ – Gimnaziul „GH.Vrabie”

Tabelul 5. Instituțiile educaționale și de învățământ

<i>Instituția</i>	<i>Anul înființării</i>	<i>Nr.angajați / profesori (educatori)</i>	<i>Capacitate totală</i>	<i>Beneficiari reali</i>	<i>Suprafața totală (m²)</i>	<i>Suprafața efectiv utilizată (m²)</i>	<i>Limba de predare</i>
Gimnaziu	1972	14	964	93 fete și 105 băieți	3 762	3 762	română
Grădinița de copii Nr.1	1960	10	50	9 fete și 17 băieți	322	322	română
Grădinița de copii Nr.2	1963	13	75	28 fete și 26 băieți	348	348	română

(Sursa: Primăria, s. Călinești)

3.3.1.1. Educație preșcolară

Educația preșcolară este desfășurată în 2 grădinițe de copii cu o capacitate totală de 125 locuri, care este frecventată de 80 copii: 37 fetițe și 43 băieți. Gradul de utilizare – 64 %.

În aceste 2 instituții activează 26 educatori, fiecare dintre ei oferind asistență pentru 10 copii. Acest nivel fiind suficient pentru asigurarea bunei funcționări a instituției. Vîrsta medie a angajaților grădiniței constituie 44 ani. Instituția dispune de xxx grupe și xxx săli de studii.

În prezent necesitățile stringente ale instituției sunt: reparația a 2 săli a spălătoriei, termoizolarea pereților clădirii și acoperișului, instalarea pavilioanelor.

Tabelul 6. Caracteristicile tehnice ale Grădinița de copii Nr.1

Anul înființării	1960
Capacitatea totală	50 locuri
Suprafață totală	322 m2
Suprafață utilizată	322 m2
Limba de predare	Română
Starea generală a clădirii	Starea generală a clădirii grădiniței este una bună. Reparație a fost efectuată recent și la moment nu necesită reparație capitală. Acoperișul e întreg.
Aprovizionarea cu apă	Aprovizionarea cu apă a Grădiniței se realizează centralizat, serviciul este disponibil permanent, fără întreruperi. Este apă potabilă calitativă și este atât caldă, cît și rece. Apa este disponibilă în toate zonele clădirii, inclusiv în veceuri și bucătărie.
Canalizare	Apele uzate sunt evacuate prin sistem centralizat de canalizare.
Sistemul de încălzire	Grădinița este conectată la sistemul de încălzire cu cazan, pe bază de cărbune și lemne. Sistemul asigură atât încălzirea, cît și apa caldă. În perioada rece a anului toate zonele Grădiniței sunt încălzite permanent.
Veceuri	Veceurile sunt în interiorul clădirii, de tip clozet, separate pentru bărbați și femei, sunt separate pentru copii și personalul instituției.

Accesibilitatea clădirii	Este o clădire cu un singur etaj, cu trepte, dar care însă n-are pante de acces, iar ușile și veceurile nu sunt adaptate pentru persoane cu cărucior.
Localizarea în interiorul satului	Grădinița se află în zonă periferică a satului, dar bine populată. Spre instituție duce un drum bun.

(Sursa: Primăria, s. Călinești)

Tabelul 7. Caracteristicile tehnice ale Grădinița de copii Nr.2

Anul înființării	1963
Capacitatea totală	75locuri
Suprafață totală	348 m ²
Suprafață utilizată	348 m ²
Limba de predare	Română
Starea generală a clădirii	Starea generală a clădirii grădiniței este una bună. Reparație a fost efectuată recent și la moment nu necesită reparație capitală. Acoperișul e întreg.
Aprovizionarea cu apă	Aprovizionarea cu apă a Grădiniței se realizează centralizat, serviciul este disponibil permanent, fără întreruperi. Este apă potabilă calitativă și este atât caldă,cît și rece. Apa este disponibilă în toate zonele clădirii.
Canalizare	Apele uzate sunt evacuate prin sistem centralizat de canalizare.
Sistemul de încălzire	Grădinița este conectată la sistemul de încălzire cu cazan, pe bază de cărbune și lemne. Sistemul asigură atât încălzirea, cît și apa caldă. În perioada rece a anului toate zonele Grădiniței sunt încălzite permanent.
Veceuri	Veceurile sunt în interiorul clădirii, de tip clozet, separate pentru bărbați și femei, sunt separate pentru copii și personalul instituției.
Accesibilitatea clădirii	Este o clădire cu un singur etaj, cu trepte, dar care însă n-are pante de acces, iar ușile și veceurile nu sunt adaptate pentru persoane cu cărucior.
Localizarea în interiorul satului	Grădinița se află în centrul satului. Spre instituție duce un drum bun.

(Sursa: Primăria, s. Călinești)

3.3.1.2.Învățămîntul școlar

Serviciile instructiv-educative în sat sunt asigurate de Gimnaziul Gheorghe Vrabie, care activează din 1972. În această instituție își fac studiile 198 de elevi, dintre care 93 sunt fete și 105 băieți. Școala din satul Călinești realizează procesul instructiv-educativ în limba română. Suprafața totală a instituției este de 3762 m² și în mare parte toată suprafața este efectiv utilizată.

În cadrul instituției activează xxx persoane, dintre care 14 profesori și xxx persoane ce constituie personalul auxiliar.

Pentru realizarea obiectivelor, școala dispune de sala sportivă de xxx m²,ce săli de clasă mai sunt. Școala este completata cu cadrele didactice necesare.

În sat locuiesc în total 198 copii de vârstă școlară (6/7-18 ani), dintre aceștia 21 copii sunt cu dizabilități. De asemenea sunt 39 copii care locuiesc cu un singur părinte.

Tabelul 8. Caracteristicile tehnice ale Gimnaziului „GH.Vrabie”

Anul înființării	1972
Capacitatea totală	964 locuri
Suprafață totală	3 762 m ²

Suprafață utilizată	3 762 m ²
Limba de predare	Română
Starea generală a clădirii	Starea generală a clădirii Gimnaziului este bună. Necesită reparație capitală, deoarece aceasta a fost efectuată demult. Acoperișul pe alocuri curge.
Aprovizionarea cu apă	Aprovizionarea cu apă a Gimnaziului se realizează centralizat, serviciul este prestat permanent fără întreruperi. Este atât apă tehnică, cât și potabilă calitativă, dar doar rece. Apa este disponibilă doar în veceuri și bucătărie.
Canalizare	Canalizarea cu sistem de evacuare a apelor uzate nu este.
Sistemul de încălzire	Școala are drept sistemul de încălzire cu ajutorul cazanului, pe bază de cărbune și lemne. În perioada rece a anului toate zonele școlii sunt încălzite permanent.
Veceuri	Veceurile sunt în interiorul clădirii, de tip closet. Este asigurată doar apa rece. Sunt separate pentru copii și pentru personalul instituției, cât și separare pentru fete și băieți. Nu există veceuri adaptate pentru persoane cu cărucior.
Accesibilitatea clădirii	Deși este o clădire cu mai multe etaje, doar lângă unele scări sunt pante de acces și nu sunt adaptate pentru persoane cu cărucior.
Localizarea în interiorul satului	Gimnaziul se află în centrul satului Călinești . Nu există serviciu de transportare organizată a copiilor.

(Sursa: Primăria, s. Călinești)

3.3.2. Cultura

Sectorul de cultură din localitate este susținut prin instituțiile existente din localitate. Există căminul cultural și Biblioteca localității.

Casa de cultură este la moment în proces de renovare, valoarea totală fiind de 6 mln lei.

Activitățile culturale și numărul evenimentelor a scăzut simțitor în ultimii ani. Interesul populației față de cultură s-a diminuat în principal din cauza preocupărilor sociale, de familie și economice.

Totuși promovarea și păstrarea valorilor culturale este un obiectiv ce trebuie promovat în planul de dezvoltare locală.

În sat există biserica ce datează de prin secolul 18.

Obiecte de importanță istorică și culturală în localitate sunt:

- Memorialul Gloriei Ostășești – edificat în memoria celui II-lea Război Mondial;
- Fântâna Doamnei – izvoare istorice ce au fost renovate recent;
- Mănăstirea Acoperământul Maicii Domnului ce are peste 150 ani;

Biblioteca. Biblioteca publică este conectată la internet și oferă servicii pentru tineri și populația din localitate, fiind reabilitată prin proiectul Novateca. Este amplasată XXX pe o suprafață de XXX. Biblioteca dispune de un fond de carte în jur de XXX de exemplare. Anual deservește circa XXX de utilizatori direcți, biblioteca mai oferă acces gratuit la internet și echipament modern, precum calculatoare. La fel bibliotecarul pune la dispoziția utilizatorului resurse informaționale și suport în diverse domenii de activitate ca: angajarea în câmpul muncii, sănătate sau agricultură. Biblioteca face parte din rețeaua „Novateca„- oferă acces la tehnologii moderne, instruiți și platforme pentru comunicare. Aici fiecare utilizator indiferent de vîrstă și ocupație poate găsi ceva pe interesul său. Membrii comunității percep astăzi biblioteca drept o instituție, unde pot găsi nu doar cărți ci și oportunități de dezvoltare.

Activități pentru tineret și sport. Sportul în satul Călinești se practică doar în instituțiile de educație din localitate și pe terenul sportiv.

Problemele principale cu care se confruntă tineretul din localitate sunt:

- Migrația tineretului la orașe și plecarea la muncă peste hotarele țării. Migrația în s. Călinești, ca și pe tot teritoriul RM este un proces care are un impact semnificativ (negativ) asupra situației demografice și economice a țării.
- Lipsa sprijinului financiar pentru organizarea diverselor măsuri cultural-sportive.
- Stadionul public nu este amenajat cu utilaje și echipament specializat, și lipsa uniformei sportive.
- Nu există parc de agrement în localitate.

3.3.3. Ocrotirea sănătății

În satul Călinești funcționează Oficiul Medicilor de Familie. Satul este deservit de către 1 medic și XXX asistenți medicali. La evidența OMF se află 2450 de persoane. Printre serviciile prestate se numără: Control profilactic al populației, inclusiv imunizări, triaj, proceduri.

Lucrătorii OFM continuă să propage modul sănătos de viață în rîndul populației și anume:

- examenul profilaxiei anuale
- alimentație corectă
- evitarea băuturilor alcoolice
- evitarea fumatului, etc.

În localitate un număr de XXX persoane dispun de asigurări de sănătate în 2023, adică XXX % din populație. În localitate poate fi constatată și o pondere xxx a populației neîncadrate în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, de cca xxx% din totalul populației (xxx persoane).

Oficiul Medicilor de Familie nu necesită o reparație, dar mai este necesară dotarea cu echipament specializat, mobilier și utilaje.

Morbiditatea populației din satul Călinești se evidențiază prin bolile cardiovasculare, ce sunt principală problemă de sănătate a populației, și bolile infecțioase. Obezitatea este o problemă majoră pentru majoritatea populației. Pe lângă necesitatea de a efectua investiții în dotările și edificiile instituțiilor de sănătate, este stringentă problema cadrelor medicale.

Tabelul 9. Caracteristicile tehnice ale Instituției Oficiului Medicilor de Familie

Anul înființării	
Capacitatea totală	
Serviciile prestate	Control profilactic al populației, inclusiv: imunizări, triaj, proceduri.
Starea generală a clădirii	Starea generală a clădirii OMF este bună. Reparația a fost efectuată recent și nu necesită reparație.
Aprovizionarea cu apă	Aprovizionarea cu apă a OMF se realizează centralizat, serviciul este disponibil permanent fără întreruperi. Este asigurată instituția cu apă potabilă, dar doar rece. Apa este disponibilă doar în toate zonele instituției.
Canalizare	Apele uzate sunt evacuate prin sistem local de canalizare.
Sistemul de încălzire	OMF este conectat la sistem de încălzire cu ajutorul cazanului, pe bază de cărbune și lemne. Toate zonele OMF sunt încălzite permanent, în perioada rece a anului.
Veceuri	Veceurile sunt în afara clădirii, de tip gaură în pământ. Nu este asigurată apa.
Accesibilitatea clădirii	Este o clădire cu un singur etaj, cu trepte, în clădire sunt pante de acces pe lângă toate scările, toate ușile sunt adaptate pentru persoane cu cărucior.

Localizarea în interiorul satului și transportarea	Instituția se află în centrul satului. Drumul de acces este într-o stare bună. Este organizat transportul.
---	--

(Sursa: Primăria, s. Călinești)

În satul Călinești a fost construit un Punct de Salvatori ce deservește mai multe localități din regiune. PSP s.Călinești - Călinești, Chetriș - 2 km, Drujneni - 4 km, Pruteni - 9 km, Năvorneț - 10 km, Cuzmenii Vechi - 7 km, Honcești - 3 km.

Tabelul 10. Punct Asistență Medicală de Urgență Călinești

Anul înființării	
Capacitatea totală	Toate persoanele care au nevoie de transportare spre instituțiile medicale
Serviciile prestate	Servicii de acordare a primului ajutor și spitalizarea persoanelor la necesitate
Starea generală a clădirii	Starea generală a clădirii este bună. Reparația a fost efectuată recent și nu necesită reparație.
Aprovizionarea cu apă	Aprovizionarea cu apă a OMF se realizează centralizat, serviciul este disponibil permanent fără întreruperi. Este asigurată instituția cu apă potabilă, atât caldă, cât și rece. Apa este disponibilă în toate zonele instituției.
Canalizare	Apele uzate sunt evacuate prin sistem local de canalizare.
Sistemul de încălzire	Edificiul este conectat la sistem de încălzire cu ajutorul cazanului, pe bază de cărbune și lemne. Toate zonele sunt încălzite permanent, în perioada rece a anului.
Veceuri	Veceurile sunt în interiorul clădirii, de tip clozet. Este asigurată atât cu apă caldă, cât și rece
Accesibilitatea clădirii	Este o clădire cu un singur etaj, cu trepte, în clădire sunt pante de acces pe lângă toate scările, toate ușile sunt adaptate pentru persoane cu cărucior.
Localizarea în interiorul satului și transportarea	Instituția se află în centrul satului. Drumul de acces este într-o stare bună. Este organizat transportul, care nu întâmpină dificultăți tehnice.

3.3.4. Asistență și protecție socială

3.3.4.1. Caracteristicile grupurilor vulnerabile

Populația săracă În localitate sunt înregistrate 972 de gospodării, dintre care 93 sunt părăsite. În localitate sunt 1007 familii, dintre care doar 27 sunt în sărăcie extremă, fiind chiar fără adăpost și n-au surse de întreținere. Familii cu 3 și mai mulți copii sunt 33 la număr. Familii monoparentale și fără părinți sunt – 8, concluzie după ce este nr. Tot de familii

La începutul anului 2023 în localitate trăiesc 535 de persoane în etate, ceea ce constituie cca 22%, dintre care 27 sunt singuratici și persoane în etate cu dizabilități – 42.

Persoanele în etate au preponderent venituri din gospodăriile agricole individuale sau sunt ajutați de rudele plecate peste hotare.

Tabelul 11. Persoane în etate, 2023

Categorii	
Total persoane în etate:	535
• Femei în etate	336
• Bărbați în etate	199

Total Persoane în etate singure:	27
• Femei în etate singure	22
• Bărbați în etate singuri	5
Persoane cu dizabilități în etate:	42
• Femei în etate cu dizabilități	18
• Bărbați în etate cu dizabilități	24

(Sursa: Primăria, s. Călinești)

Persoane cu dizabilități. Pe teritoriul satului Călinești locuiesc 133 persoane cu dizabilități, adică 5,75% din totalul populației, dintre care 52 sunt femei, sunt bărbați și 6 copii, ceea ce constituie cca 3 % din numărul total al copiilor din localitate.

Majoritatea persoanelor sunt cu dizabilități medii, adică sunt capabile pentru activități fără ajutorul extern, 17 persoane sunt încadrate în câmpul muncii.

Copiii cu dizabilități beneficiază de educația incluzivă la școală.

Printre problemele cu care se confruntă persoanele cu dizabilități din localitate sunt:

- lipsa rampelor de acces în incinta tuturor instituțiilor din sat.
- indemnizații modeste care nu le permite să-și asigure existența
- majoritatea persoanelor cu dizabilități sunt implicate foarte puțin sau deloc în viața comunității
- insuficiența serviciilor de susținere a acestei categorii de persoane
- potențialul redus al administrației publice locale de a ajuta categoriile social-vulnerabile

Tabelul 12. Persoane cu dizabilități, 2023

	Total	Femei	Bărbați	Copii
Total persoane cu dizabilități	133	52	77	6
Persoanele cu dizabilități fizice	35	15	20	4
Persoanele cu dizabilități mentale	21	4	14	3
Persoanele cu dizabilități fizice grave (care nu pot supraviețui fără ajutorul extern)	18	4	10	4
Persoanele cu dizabilități fizice medii (capabili pentru activități fără ajutorul extern)	39	16	23	0
Persoane cu dizabilități locomotorii	22	8	12	2
Persoanele cu dizabilități fizice angajate în câmpul muncii	17	10	7	0
Persoanele cu dizabilități în etate	43	17	23	0

(Sursa: Primăria, s. Călinești)

Sporirea nivelului de trai al populației din localitate în următorii 5-7 ani este posibilă prin dezvoltarea și diversificarea economiei locale, deschiderea noilor unități economice aducătoare de venit și de locuri noi de muncă.

3.3.4.2. Servicii Sociale

Unul dintre elementele principale ce țin de crearea condițiilor optime și asigurarea cadrului vital al oamenilor este protecția socială, care completează infrastructura socială.

Asistentul social prestează servicii sociale primare la nivel de comunitate, integrând într-o echipă locală și 2 lucrători sociali pentru rezolvarea problemelor sociale ale beneficiarilor aflați în dificultate.

În comunitate sunt înregistrate 27 persoane solitare. De vizite la domiciliu beneficiază 14 persoane solitare.

În prezent în localitate sunt dezvoltate următoarele servicii sociale: deservirea la domiciliu, Asistență Profesională Parentală, Asistent personal, ajutor material, ajutor social, prânzuri gratuite la cantina socială.

Tabelul 13. Serviciile sociale prestate în localitate

	TOTAL			Pers. în etate			Pers. cu dizabilități			Copii		
	Tot.	F	B	Tot.	F	B	Tot.	F	B	Tot.	F	B
ANUL 2022												
<i>Au beneficiat de prestații sociale (de toate tipuri)</i>	573	362	203	256	170	86	46	22	24	143	84	691
<i>inclusiv de indemnizații de șomaj</i>	4	2	2									
<i>de indemnizație unică pentru nașterea copilului</i>	12	12								12	7	5
<i>de indemnizații lunare pentru îngrijirea copiilor</i>	92	92								92	61	31
<i>de indemnizații pe motiv de sănătate / incapacitate de muncă</i>	141	52	81							8	4	4
<i>de compensații pentru perioada de iarnă</i>	252/324	204	120	256	170	86	46	22	24	31	10	21
<i>Vizite de îngrijire la domiciliul</i>	0											
<i>Cantina socială</i>												
<i>Transport social gratuit*</i>												
<i>Servicii de socializare</i>												
<i>Alte servicii sociale:</i>												
<i>Custodie</i>	19fam									30	12	18
<i>SS Echipa Mobilă</i>	2fam									2	2	0
<i>SS Asistență Personală</i>	6fam						2	1	1	4	2	2
<i>Serviciul Îngrijire Socială la Domiciliu</i>	16pers.	11	5	10	8	2	6	3	3	0	0	0

* Transport social – servicii regulate de transportare a unor grupuri social vulnerabile la instituții care prestează servicii publice (punctul medical, primăria, etc); din această categorie nu face parte transportul școlar.

(Sursa: Primăria, s. Călinești)

3.4. Economia

3.4.1. Structura de afaceri a economiei locale și a domeniului de afaceri

Satul Călinești are o economie sub-dezvoltată, preponderent agrară. Sectorul economic în satul Călinești a înregistrat în ultimii ani o diminuare consistentă pe toate sectoarele.

Baza economiei locale este formată din xxx agenți economici. Principalele domenii de activitate economică în sat fiind: agricultura, care angajează un număr mare din populația satului, urmată de sectorul industriei și apoi sectorul comerțului. De asemenea mai activează o Societate pe Acțiuni și o Societate cu Răspundere Limitată și un ONG.

Numărul agenților economici care activează pe teritoriul comunei s-a redus considerabil comparativ cu anul 2019, de la 229 AE, la 32 AE, în 2023. Printre cauze putem menționa:

- Scăderea numărului populației, inclusiv în urma migrației.
- Scăderea veniturilor ca rezultat al reducerii numărului cumpărătorilor și la magazine multă producție depășes termenul de valabilitate.
- Plecarea agenților economici.

Comerțul ocupă poziția a doua în economia locală cu xxx întreprinderi comerciale și de alimentație publică.

În agricultură și în industrie activează cca xxx persoane, restul fiind încadrați în învățământ preuniversitar și educație preșcolară, sănătate, servicii, comerț și construcții, administrație publică și asigurare a ordinii publice. În alte domenii de activitate sunt cca 215 angajați.

Mediul economic din localitate este influențat de mai mulți factori. Localitatea are doar terenuri agricole și pășuni, iar întreprinderi de prelucrare nu are. Migranții și Tinerii trebuie susținuți să creeze afaceri în agricultură cu valoare adăugată înaltă cu sprijinul Primăriei Călinești. Spre exemplu primăria poate să le ofere terenuri în arendă pe termen lung tinerilor. Doar așa acești tineri mai pot fi convinși să nu emigreze din localitate.

Autoritățile locale nu au aprobat programe speciale de susținere și dezvoltarea a mediului economic și nu au stabilit facilități și scutiri de impozite și taxe pentru anumite categorii de antreprenori. În cadrul Primăriei nu este angajat un specialist pe domeniul economic și atragere a investițiilor. Agenții economici din localitate achită în bugetul local impozitele și taxele locale: impozitul pe proprietate, taxele pentru amenajarea teritoriului, pentru amplasarea unităților comerciale, etc.

3.4.2. Sectorul Agriculturii

Agricultura este ramura economică de bază, fiind specializată preponderent în cultivarea culturilor cerealiere și legumicole. Suprafața totală a terenurilor aflate în hotarele UAT constituie 2884,16ha, dintre care 74% sunt terenuri în proprietate privată, 22% în proprietate publică a UAT și 6,6% reprezintă proprietate publică a statului. Terenurile agricole în UAT ocupă o suprafață de 2016,81 ha, cu o bonitate medie. Pășunile și fânețele ocupă o suprafață de 12,46%.

Sectorul agricol este reprezentat de 5 întreprinderi agricole:

- SC "Agrocirprim" - SRL
- SRL "Nurecano" - AGRO
- SRL "Pamiris" - AGRO
- SRL "Agrovicta Nord"
- G.Ț. "GHEMU DIONIS"

Acestea se ocupă cu prelucrarea terenurilor și însămânțarea cu semințe ca: grâu, floarea – soarelui, porumb, etc. În localitate mai sunt grădini pentru creșterea roșiilor, ardeiului dulce, vinetelor și varză.

Creșterea animalelor este ramura ce este în delăsare. În prezent animalele sunt crescute numai în gospodării individuale.

Pe teritoriul comunei activează 20 de GȚ, antrenate în prelucrarea terenului agricol pentru creșterea produselor cerealiere și legumicole.

Gospodăriile agricole acționează separat practicînd o agricultură neperformantă, pentru autoconsum, și vânzări de surplusuri la piețele locale. Suprafețe mici de pământ în proprietate și lipsa mijloacelor bănești, a făcut ca numărul GȚ să fie dramatic de mic. GȚ nu au experiență de asociere.

3.4.3. Industria

Industria este reprezentată de 1 întreprindere și anume Producerea industrială a uleiului din floarea soarelui.

3.4.4. Comerțul și serviciile

Comerțul și serviciile este reprezentat de 9 întreprinderi dintre care:

- 9 *Întreprinderi individuale* : magazine de realizare a produselor alimentare
- 1 unitate de prestare a *serviciilor festive* Î.I."Pădure lurie" Sală de ceremonii

Pe teritoriul satului funcționează o întreprindere municipală „CĂLINAPA”

3.4.5. Principalii agenți economici

Tabelul următor prezintă actorii principali ai economiei locale.

Tabelul 14. Principalii agenți economici din localitate

	Agent economic	Specializare
1.	SRL"Vestire –AGRO"	morărit
2.	SC"Agrocirprim"-SRL	agricultură
3.	SRL"Nurecano"- AGRO	agricultură
4.	SRL"Pamiris"-AGRO	agricultură
5.	SRL"AgrovictaNord"	agricultură
6.	SRL"Chiriac Trans"	Transport
7.	SRL"VIVEVCONSTRUCT"	comerț
8.	G.Ț."GHEMU DIONIS"	agricultură
9.	Î.I."Curea Liliana"	Producerea industr.a uleiului din fl.soarelui
10.	Î.I."Susarenco Lidia"	Colectarea laptelui
11.	Î.I."Lidia Sîmboteanu"	Comerț
12.	Î.I."Magdîl Rodica"	Comerț
13.	Î.I."Rodnițaia Vera"	Comerț
14.	Î.I."Grosu Gheorghe"	Comerț
15.	Î.I."Marcu Tamara"	Comerț
16.	Î.I."Strat Victor"	Comerț
17.	Î.I."Pădure lurie"	Sală de ceremonii(cumetrii)

(Sursa: Primăria, s Călinești)

3.5. Infrastructura

3.5.1. Fondul locativ

Suprafața totală a fondului locativ la 31.12.2022 constituia 80 118 m², inclusiv în case particulare 80 118 m². Numărul total de gospodării este de 1053, dintre care circa 95 sunt părăsite.

Mărimea fondului locativ din satul Călinești este în descreștere, datorită fenomenului de migrație și îmbătrânire a populației. În fiecare an sunt tot mai multe case individuale părăsite și nelocuite de nimeni.

3.5.2. Infrastructura Utilităților Publice

Infrastructura satului Călinești se caracterizează ca fiind într-o stare rea, fiind întreținută anual din resursele bugetare existente.

Infrastructura de transport. Satul Călinești se află la intersecția drumului R57 – Fălești - Păscăuți. Lungimea totală a drumurilor în sat este de 28,60 km, din care 5,7 km au acoperire de beton asfalt - 18,4km acoperire cu piatră albă și restul 4,5km acoperire de pământ, dintre care:

- ✓ *drumul de importanță națională* are lungimea de 5,7 km, care începe de la hotar cu satul vecin Hîncești și ajunge la hotar cu satul vecin Chetriș. Starea drumului național este satisfăcătoare.
- ✓ *drumul de importanță locală*, cu lungimea de 18,4 km, cu lungimea de 4,5km drumuri acoperite de pământ de o calitate satisfăcătoare.

Serviciile de întreținere a drumurilor locale sunt subcontractate de la S.A. „Drumuri Fălești”.

Transportul rutier este principalul și unica modalitate de transport operațional la moment. Localitatea nu dispune de cale ferată. Transportul rutier de pasageri este gestionat de Gara Auto Fălești, care deservește și gestionează toate rutele de pasageri: locale, regionale și internaționale.

Majoritatea drumurilor necesită modernizare, acesta fiind o prioritate pentru ramura transportului.

Sistemul de alimentare cu apă și canalizare. Rețeaua locală de apeduct și canalizare este alimentată cu apă din izvoare și fântâni, proprietate publică, calitatea apei fiind bună. Beneficiari sunt cca 1156 persoane sau 596 gospodării. În anul 2016 rețeaua de apeduct a fost renovată pe o porțiune de 6 km. Preponderent a fost renovată porțiunea de aducție a apei. La moment sunt conectate doar 300 gospodării, alte 660 case nefiind conectate la apeduct. Localitatea nu dispune de canalizare operațională, ea fiind în construcție. Apa și canalizarea din sat este gestionată de Î.M. „Călin-Apă”.

Rețele energetice. Satul Călinești utilizează resurse energetice tradiționale: carburanți, electricitate, cărbune. Rețeaua distribuție a energiei electrice este gestionată de SA „Red-Nord” și este bine dezvoltată. Toate gospodăriile sunt conectate la energie electrică.

Iluminatul public, prima și cea mai consistentă parte, a fost renovat în anul 2013 din bugetul local. Anual porțiuni noi au fost reabilitate în fiecare an, iar la moment mai mult de 80% din străzile publice din localitate dispun de iluminat public. La iluminatul public se instalează lămpi led, cu grad ridicat de eficiență și consum mic de electricitate.

Clădirile publice din satul Călinești sunt încălzite pe bază de lemne și cărbune.

Gazificarea. Localitatea nu este gazificată.

Sistemul de evacuare a deșeurilor. Serviciu de management și evacuare a deșeurilor on localitate nu există.

3.6. Buna guvernare și management

3.6.1. Gestionarea administrativă

Potrivit Legii privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006, **administrație publică locală** reprezintă totalitatea autorităților publice locale constituite, în condițiile legii, pentru promovarea intereselor generale ale locuitorilor unei unități administrativ-teritoriale.

APL Călinești este reprezentată de un personal competent, cu o bogată experiență în domeniu.

Primăria Călinești este instituția de guvernare locală fiind condusă de:

- Consiliul Local ca autoritate deliberativă
- Primăria ca autoritate executivă.

Consiliul Local a fost ales la alegerile locale din 2019 și este reprezentat de Secretarul Consiliului și cei 13 consilieri locali.

Tabelul 15. Structura AAPL, 2020

Gen	Primăria, persoane	CL, persoane
TOTAL	9	13
Bărbați	5	7
Femei	4	6

(Sursa: Primăria, s. Călinești)

Primăria este structura funcțională care asistă primarul în exercitarea atribuțiilor sale legale, condusă de primar, care este autoritatea reprezentativă a populației și executivă a Consiliului local.

Tabelul 16. Aparatul primăriei, după sexe, vârste și vechime

Sexe/grupe de vârste	Număr persoane	Categorii social - vulnerabile	Cu vechimea mai mică de 1 an	Cu vechimea mai mare de 10 ani
TOTAL	9	—	3	6
Bărbați	5	—	2	3
Femei	4	—	1	3
Grupe de vârstă	9	—		
sub 35 ani	1	—	3	
35-50 ani	7	—		4
peste 50 ani	1	—		2

(Sursa: Primăria, s. Călinești)

În cardul Primăriei activează 9 persoane, dintre care 5 bărbați și 4 femei. 3 persoane sunt cu o vechime în muncă mai mică de 1 an și 6 cu vechime mai mare de 10 ani. Cei cu vechime mai mare de 10 ani au vârsta peste 35 ani.

Primăria dispune de sediu propriu cu o suprafață totală de xxx m², care este suficientă pentru bună organizare și desfășurare a activităților APL. Clădirea Primăriei este reparată capital recent și nu necesită investiții suplimentare pentru reparații, ci doar pentru mentinere.

Clădirea nu este conectată la rețeaua de aprovizionare cu apă și canalizare. În perioada rece a anului este utilizat cazanul cu lemne și cărbune doar pentru încălzire.

Primăria se află în centrul satului Călinești și reprezintă un edificiu cu mai multe etaje, care nu este adaptat pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, deci nu sunt pante de acces pe lângă scări.

Pentru a asigura o bună funcționare și pentru realizarea sarcinilor impuse de lege, în cadrul Primăriei sunt următoarele funcții: primar, secretar al CL, specialist în domeniul percepției fiscale, specialist în reglementarea regimului funciar, contabil.

Serviciile administrative în satul Călinești sunt prestate de către Primărie. Date statistice privind numărul de persoane care au beneficiat de următoarele servicii prestate de APL pot fi vizualizate în următorul tabel

Tabelul 17. Servicii prestate de APL

Denumirea indicatorilor	2020	2021	2022
Certificate de stare civilă			
Indemnizației unice la nașterea copilului			
Certificate de urbanism			
Autorizații de construcții			
Autorizații de funcționare a unităților comerciale (Notificarea privind inițierea activității de comerț - 2016)			
Certificate de proprietate			
Activități notariale			
altele			

(Sursa: Primăria, s. Călinești)

Primăria deține următoarele documente de politici publice:

- ☒ Statutul UAT, data elaborării - 25.02.2004
- ☒ Regulamentul de organizare și funcționare a aparatului Primăriei, data elaborării – 07.03.2013.
- ☒ Strategia de dezvoltare socio-economică, data elaborării – 29.05.2020.
- ☒ Regulamentul Consiliului Local, data elaborării - 10.12.2019.
- ☒ Planul de Dezvoltare Instituțională, data elaborării -13.05.2019.

Consiliul local este autoritatea deliberativă a satului constituit din 13 consilieri aleși în urma alegerilor locale generale din 20 octombrie 2019. Consiliul local este constituit din 6 femei (ceea ce constituie 46%) și 7 bărbați (54%).

Tabelul 18. Consiliul local, după sexe, vârste și vechime

Sexe/grupe de vârste	Număr persoane	Categorii social - vulnerabile	Cu studii superioare	Realeși
TOTAL	13	0	7	6
<i>Bărbați</i>	7	0	2	1
<i>Femei</i>	6	0	5	5
<i>Grupe de vârstă</i>	13	0		
<i>sub 35 ani</i>	1	0		
<i>35-50 ani</i>	7	0		
<i>peste 50 ani</i>	5	0		

(Sursa: Primăria, s. Călinești)

În conformitate cu prevederile legislației în vigoare în cadrul Consiliului, în dependență de specificul local au fost create următoarele comisii consultative de specialitate:

1. Comisia economică, financiar – bugetară, în domeniul urbanisticii, protecția mediului și agricultură
2. Comisia pentru învățământ, cultură, tineret și sport
3. Comisia pentru drept, protecția socială și sănătate publică

Comisiile consultative de specialitate ale Consiliului local se întrunesc anual în ședințe ori de câte ori este necesar, la decizia Președintelui comisiei.

Transparență. Servicii de comunicare în masă care există în localitate: Buletin informativ, panou informativ, mijloace mass media locale și raionale. Populația satului Călinești are acces parțial la informație, deoarece nu există radiou sau ziar local, însă tineretul are acces nelimitat la alte surse de informare mass-media, cum ar fi internetul, televiziunea digitală, publicații regionale și naționale.

Proiecte de dezvoltare comunitară în derulare. Conform datelor prezentate de către Primăria Călinești, în perioada 201-2019 a fost implementat proiectul „Lucrări de construcție a sistemului de alimentare cu apă și canalizare”, finanțat de Fondul Ecologic, valoarea proiectului fiind de 7997,8 mii lei. Cofinanțarea din partea APL este de 680 mii lei.

Securitatea locuitorilor. Obiectivul general al acestui sector de activitate îl reprezintă creșterea climatului de siguranță a cetățenilor, pe fondul întăririi ordinii și liniștii publice în satul Călinești. Rolul polițistului de sector este apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, a proprietății private și publice, prevenirea și descoperirea infracțiunilor, precum și respectarea ordinii și liniștii publice, în condițiile legii.

Numărul de crime comise pe teritoriul comunei între anii 2019 – 2023 este în descreștere/creștere, astfel în 2019 s-au înregistrat xxx crime, în 2023 – xxx. Crime cu caracter economic nu s-au comis în localitate.

3.6.2. Bugetul Local

Fundamentarea, stabilirea limitelor și repartizarea cheltuielilor bugetare pe executori de buget și destinații se efectuează în exclusivitate de către autoritățile administrației publice locale, în concordanță cu domeniile de activitate și competențele care le revin în vederea funcționării lor și în interesul colectivității locale respective.

Cheltuielile aprobate în bugetele locale, reprezintă limite maxime care nu pot fi depășite.

Contractarea de lucrări, servicii, bunuri materiale și efectuarea de cheltuieli se realizează de către executorii de buget doar cu respectarea prevederilor legale și în cadrul limitelor aprobate.

Investițiile în infrastructura locală, țin preponderent de inițiativele autorităților pentru dezvoltarea instituțiilor de învățământ și a rețelei de utilități.

Veniturile bugetului local . În bugetul local s-au încasat venituri totale în valoare de cca 5,9 mln lei în 2022. Veniturile proprii constituie cca 10%, adică 643,8 mii lei. Cea mai mare parte a veniturilor o constituie transferurile care reprezintă cca 77% - 4606,7 mii lei, ceea ce determină o dependență mare față de bugetul de stat. Veniturile obținute din Defalcări de la Impozitul pe venitul persoanelor fizice reprezintă cca 11%, iar veniturile colectate - cca 2% Pentru anul 2023 bugetul aprobat este de 7012,4, dintre care au fost planificate 700,7 mii lei – venituri proprii și 5537,6 – transferuri, Defalcări de la Impozitul pe venitul persoanelor fizice – 774,1, iar venituri colectate – 159 mii lei.

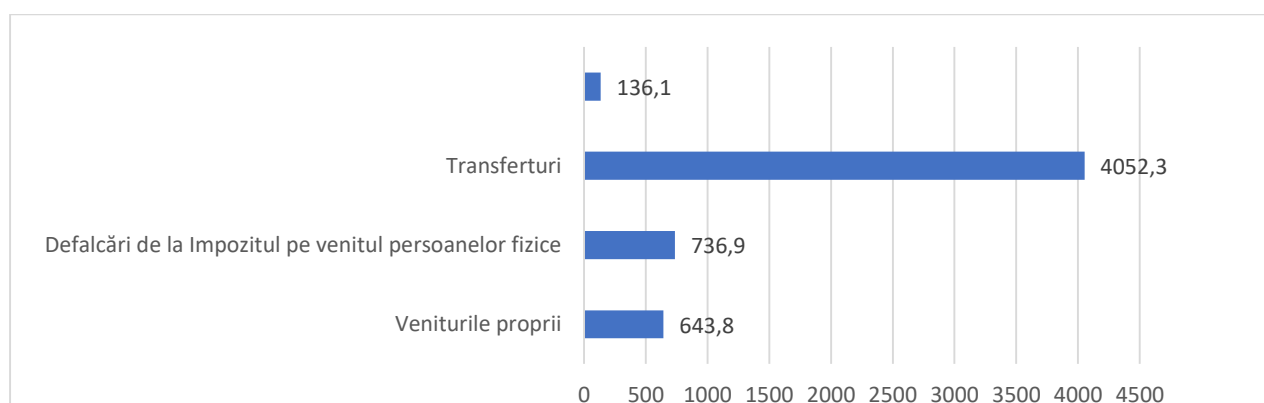

Figura 3. Veniturile bugetului local 2022

Tabelul 22. Bugetul planificat/realizat al comunei în perioada 2019 – 2022

<i>Planificat</i>	<i>Realizat</i>
2019 ✂ lei	2019 ✂ 4291,0 lei
2020 ✂ lei	2020 ✂ 4791,9 lei
2021 ✂ lei	2021 ✂ 5319,6 lei
2022 ✂ lei	2022 ✂ 5987,4 lei

(Sursa: Primăria satul Călinești)

Cheltuielile bugetului local. În ultimii 5 ani se observă tendința de creștere a cheltuielilor totale, cu cca 30% comparativ cu anul 2019. Cele mai mari categorii de cheltuieli înregistrate în această perioadă sunt:

- 1) **Cheltuielile pentru învățământ, reprezintă prima categorie majoră** pentru care s-au cheltuit cca 47-52% anual;
- 2) **Cheltuielile pentru servicii de stat cu destinație generală** pentru care s-au cheltuit în medie 222% anual.
- 3) **Cheltuielile pentru servicii în domeniul economiei** pentru care s-au cheltuit în 2022, cca 14%, ceea ce constituie 866,8 mii lei, iar în 2019 cca 7%, adică 300,6 mii lei.

Tabelul 19. Structura cheltuielilor bugetului local, 2019-2023 (mii lei)

<i>Denumirea indicatorilor</i>	<i>2019 (executat)</i>	<i>2020 (executat)</i>	<i>2021 (executat)</i>	<i>2022 (executat)</i>	<i>2023 (aprobat)</i>
Cheltuieli total	4336,7	4571,3	5674,7	6038,4	7171,4
Servicii de stat cu destinație generală	954,5	1003,0	962,0	1350,5	1638,3
Apărare națională	0	0	0	0	0
Ordine publică și securitate națională	0	0	0	0	0
Servicii în domeniul economiei	300,6	568,3	308,7	866,8	674,2
Protecția mediului	0	0	0	0	0
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	291,3	571,6	1090,3	276,0	509,9
Ocrotirea sănătății	0	0	0	0	0
Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	521,0	231,3	910,9	668,6	668,5
Învățământ	2259,3	2176,1	2362,3	2847,5	3680,5
Protecția socială	10,0	21,0	40,5	29,0	0

(Sursa: Primăria satul Călinești)

3.6.3. Gestionarea bunurilor imobile

Proprietatea satului Călinești este constituită din totalitatea bunurilor imobile proprietate publică, amplasate pe teritoriul administrativ al acesteia, care, la data intrării în vigoare a Legii nr. 523/1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, se aflau în administrarea/gestiunea sau în folosința autorităților administrației publice ale unităților administrativ-teritoriale, a instituțiilor bugetare/publice cu autogestiune subordonate acestora, precum și din bunurile dobândite ulterior de acestea prin acte translativ de proprietate, cu excepția celor înstrăinate și a celor stabilite la art. 7 din Legea 29 privind delimitarea proprietății publice. Structura intravilanului satului este prezentată în tabelul următor:

Tabelul 20. Structura intravilanului localității

<i>Tipuri terenuri</i>	<i>Suprafață (ha)</i>
Total, inclusiv	4637,32
<i>Intravilan</i>	<i>309,72</i>
<i>Terenuri sub construcții</i>	<i>0</i>
<i>Terenuri agricole</i>	<i>2737,47</i>
<i>Rezerva</i>	<i>0</i>
<i>Drumuri și cai de comunicație</i>	<i>60,78</i>
<i>Ape</i>	<i>192,88</i>
<i>Păduri</i>	<i>1356,47</i>
<i>Alte terenuri</i>	<i>0</i>

(Sursa: Primăria, s. Călinești)

În cadrul Primăriei activează un responsabil de gestionarea bunurilor comunitare specialist principal pentru reglementarea regimului funciar.

Conform datelor furnizate de către primăria Călinești constatăm că în ultimii cinci ani n-au fost înregistrate tranzacții funciare.

3.6.4. Societatea civilă

Sectorul de societate civilă din satul Călinești nu există. Unica Asociație existentă a fost cea a Părinților și Pedagogilor din gimnaziul localității însă a fost închisă.

Există doar Consiliul local al elevilor din Gimnaziul Călinești „Gheorghe Vrabie”

3.7. Analiza SWOT

În continuare se va prezenta analiza SWOT a localității, care vor fi folosite la elaborarea principalelor direcții strategice de dezvoltare a satului Călinești.

PUNCTE FORTE	PUNCTE SLABE
• Terenuri agricole pretabile pentru culturile cerealiere și legumicultură fauna bogată • Grad de poluare a solului și a aerului scăzut • Potențial turistic semnificativ • Comuna dispune de arii naturale nepoluate • Existenta personalului calificat sau policalificat • Integrarea in câmpul muncii a forței de muncă existente, • Personal didactic calificat la disciplinele de învățământ • Există grădinița există gimnaziu există biblioteca • Exista manifestări culturale consacrate cor bisericesc cu tradiție	• Migrarea tinerilor spre orașe mari, pentru continuarea studiilor • Dotarea precara a unităților de învățământ cu echipamente si materiale • Insuficienta racordare la tehnicile moderne • Surse de finanțare modeste a activităților de sport si agrement • Slaba promovare a sportului si a agrementului • Lipsa de organizații de promovare a turismului infrastructura de acces către obiectivele turistice este slab dezvoltată • Lipsa canalizare • Lipsa serviciului public de colectare a resturilor menajere din gospodării (gunoi menajer) • Drumuri neasfaltate lipsa aleilor • Lipsa locurilor de joacă pentru copii lipsa refugiilor in stațiile de autobus lipsa televiziunii prin cablu
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI/RISURI
• Organizarea nor campanii de informare si promovare a agroturismului si a turismului rural • Regimul silvic, reglementat legal, poate avea efecte favorabile asupra mediului si turismului perspectiva găzduirii turiștilor conduce la îmbunătățirea dotărilor • Potențial de dezvoltare a nor parteneriate /asocieri intre unități administrativ - teritoriale cu interese comune pentru dezvoltarea turismului • Extinderea intravilanului, a perimetrului constructibil atragerea investitorilor prin oferirea de terenuri concesionabile, disponibile • Înființarea unui mini abator cu magazin de desfacere dezvoltarea sectorului agricol pentru fermierii tineri menajarea unui spațiu de desfacere a legumelor instalarea unei mini fabrici de prelucrare si ambalare a produselor agricole cu mecanisme performante	• Instabilitate politică și economică în țară • Reforma teritorial-administrativă • Conflicte militare, Războiul din Ucraina • Situația politică a țării nefavorabilă pentru atragerea investițiilor • Incapacitatea de asimilarea a finanțărilor externe • Calamitățile naturale – invazia lăcustelor • Atacurile din partea animalelor sălbatice • Migrația internă și externă • Inflația • Pandemia • Criza energetică • Problemele demografice – îmbătrânirea populației

4. Strategia de dezvoltare socio-economică

4.1. Viziunea comunității: În următorii 5 ani satul Călinești va deveni o localitate dezvoltată economic, ecologică, cu servicii sociale accesibile și de calitate pentru cetățeni, cu o infrastructură modernă, un sat atractiv pentru investitori și turiști.

4.2. Cadrul și direcțiile strategice

Direcția strategică 1. Dezvoltarea economică incluzivă, integrată și inteligentă

Obiectiv specific 1.1. Modernizarea sectorului de producere și susținerea antreprenoriatului, inclusiv în rândul tinerilor și femeilor

Obiectiv specific 1.2. Dezvoltarea sectorului agricol prin aplicarea tehnologiilor moderne

Obiectiv specific 1.3. Crearea condițiilor pentru dezvoltarea culturii antreprenoriale, promovarea produselor locale și încurajarea competitivității

Obiectiv specific 1.4. Atragerea investițiilor în localitate, inclusiv în domeniul turismului rural

Direcția strategică 2. Crearea serviciilor social-culturale, medicale și educaționale de calitate pentru diverse categorii de cetățeni

Obiectiv specific 2.1. Diversificarea serviciilor sociale și sporirea accesului la servicii de asistență socială de calitate

Obiectiv specific 2.2. Modernizarea serviciilor din domeniul sănătate

Obiectiv specific 2.3. Modernizarea infrastructurii educaționale și sporirea accesului la educație de calitate

Obiectiv specific 2.4. Modernizarea edificiilor culturale și promovarea valorilor culturale autohtone

Direcția strategică 3. Utilizarea rațională a resurselor naturale și asigurarea unui mediu ecologic curat

Obiectiv specific 3.1. Crearea sistemului eficient de management al deșeurilor

Obiectiv specific 3.2. Amenajarea spațiilor verzi și educarea ecologică a cetățenilor

Obiectiv specific 3.3. Conservarea și folosirea rațională a resurselor naturale

Direcția strategică 4. Modernizarea infrastructurii, dezvoltarea serviciilor publice și a bunei guvernări

Obiectiv specific 4.1. Reconstrucția infrastructurii de aprovizionare cu apă și canalizare.

Obiectiv specific 4.2. Reabilitarea infrastructurii drumurilor locale și a iluminatului stradal.

Obiectiv specific 4.3. Asigurarea Bunei Guvernări și promovarea bunelor practici

Obiectiv specific 4.4. Dezvoltarea sectorului asociativ și inițierea parteneriatelor naționale și internaționale

4.3. Planul de Acțiuni

Direcția strategică 1. Dezvoltarea economică integrată, incluzivă și inteligentă

Obiectiv specific 1.2. Modernizarea sectorului de producere și susținerea antreprenoriatului, inclusiv în rândul tinerilor, femeilor și migranților

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
1.1.1. Stimularea dezvoltării serviciilor suport pentru afaceri - Încheierea de parteneriate cu organizații suport ODIMM, CCI Moldova, ONG-uri , care vor ghida antreprenorii în primii ani de activitate - Dezvoltarea Parteneriatelor Public-Private	2023-2025	•	• Nr. Parteneriate încheiate • Nr de beneficiari	--	-
1.1.2. Crearea și amenajarea unei piețe agricole.	2023 – 2024	• AE	• Piață agricolă amenajată	150 000	IFAD
1.1.3. Deschiderea și amenajarea unui magazin specializat în comercializare a produselor autohtone.	2024 – 2025	• AE	• Magazin funcțional.	800 000	AE locali, Fonduri UE.
1.1.4. Inițierea afacerilor de familie	2024-2028	• APL, AE	• Număr de afaceri inițiate	-	AIPA, ODA, AE
1.1.5. Dezvoltarea serviciului de catering familial(familia Șolari)	2024-2028	• APL, AE	• Numărul locurilor de muncă create	100 000	AIPA, ODA, AE
1.1.6. Deschiderea unei linii de îmbuteliere a apei	2024-2028	• APL, AE	• Numărul locurilor de muncă create	200 000	AIPA, ODA, AE
1.1.7. Amenajarea unei zone de agrement (Iazul lui Boboc)	2024-2028	• APL, AE	• 1 zonă de agrement amenajată	500 000	AIPA, ODA, AE
1.1.8. Identificarea terenurilor și spațiilor nevalorificate destinate investițiilor.	2024 – 2025	APL	• Baza de date elaborată.	10 000	Bugetul local
1.1.9. Facilitarea accesului la servicii de consultanță și asistență tehnică pentru obținerea creditelor și	2024 – 2026	• APL	• Nr. activități realizate. • Nr. beneficiari.	-	

	granturilor pentru crearea fermelor familiale.					
1.1.10.	Crearea unui model de dezvoltare economică de tip LEADER	2023-2025	• APL	• GAL funcțional	5000	Bugetul local
1.1.11.	Procurarea utilităților performante pentru producerea marfurilor eco	2023-2024	• AE	• 1.Utilaj procurat performant • 2.Ponderea marfurilor produse	1000000	10%-IMM 90%-fond de investitii Fonduri externe

Obiectiv specific 1.2. Dezvoltarea sectorului agricol prin aplicarea tehnologiilor moderne

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
1.2.1. Reducerea suprafețelor de terenuri agricole nelucrate.	2023 – 2027	• AE	• ha terenuri agricole prelucrate.	-	-
1.2.2. Folosirea rațională a îngrășemintelor și pesticidelor.	2024 – 2027	• AE	• Cantitate redusă de îngrășeminte folosite.	În curs de estimare	AE locali, MADRM.
1.2.3. Sprijinirea proiectelor ce vizează practicarea agriculturii biologice.	2024 – 2027	• APL	• Nr. proiecte susținute	În curs de estimare	AIPA, IFAD, MADRM, Fonduri UE.
1.2.4. Aplicarea metodelor avansate contra eroziunii solului și sporirea fertilității lui.	2024 – 2027	• AE	• Metode aplicate.	În curs de estimare	AIPA, IFAD, MADRM, Fonduri UE.
1.2.5. Plantarea unei livezi cu sistem modern de irigare și plasă antigrindină.	2024 – 2027	• AE	• Livadă plantată.	1 500 000	AE locali, MADRM, IFAD-6.
1.2.6. Construcția unui depozit modern cu sistem de ventilare pentru păstrarea cerealelor.	2024 – 2021	• AE	• Depozit modern funcțional.	3 000 000	AE locali, AIPA, IFAD, Fonduri UE.

Obiectiv specific 1.3. Crearea condițiilor pentru dezvoltarea culturii antreprenoriale, promovarea produselor locale și încurajarea competitivității

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
------------	----------	---------------------------	---------------------------	-----------------------	-------------------------------

1.3.1.	Încurajarea și susținerea participării agenților economici la expoziții, târguri locale, republicane, regionale și internaționale.	2023 – 2027	• APL • AE	• Nr. participări	40 000	AE, Fonduri externe
1.3.2.	Colaborarea cu Asociațiile Obștești din domeniul economic.	2023 – 2027	• AE, APL	• Nr. activități realizate.	-	- AO din domeniu.
1.3.3.	Facilitarea organizării instruirilor pentru sectorul IMM cu privire la cadrul legislativ și normativ care reglementează domeniul achizițiilor publice.	2024 – 2027	• APL	• Nr. persoane instruite.	20 000	- Buget local, Agenția de Achiziții publice, CR, AE.
1.3.4.	Susținerea tinerilor social-vulnerabili în lansarea și dezvoltarea activităților generatoare de venit.	2023– 2027	• APL	- Nr. afacerilor create. • - Nr. persoanelor angajate.	1 000 000	APL, Buget local, FNDR, CR, Fonduri UE.
1.3.5.	Organizarea sesiunilor de instruire pentru antreprenori în domeniul afacerilor inovative.	2023 – 2027	• ONG cu profil economic, AE.	- Nr. evenimente de instruire organizate. • - Nr. beneficiari	30 000	- APL, Buget local, FNDR, CR, Fonduri UE.
1.3.6.	Susținerea informațională și logistică a activităților economice inovative și aplicarea facilităților stimulente pentru antreprenori.	2023 – 2027	• APL	• Nr. afaceri noi create.	80 000	Buget local, FNDR, Fonduri UE.
1.3.7.	Instruirea tinerilor antreprenori privind introducerea sistemelor de comerț electronic și a sistemelor pentru relații cu clienții.	2023 – 2027	• APL, CR,	- Nr. activități de instruire realizate. • - Nr. persoane instruite.	50 000	Buget local, FNDR, Fonduri UE.
1.3.8.	Realizarea vizitelor de studiu în alte localități din țară și peste hotare cu vizitarea companiilor și întreprinderilor de succes.	2023 – 2027	• APL, AE, CR,	- Nr. vizite de studiu realizate. • - Nr. participanți.	100 000	- Buget local, Buget raional, FNDR, Fonduri UE.

Obiectiv specific 1.4. Atragerea investițiilor în localitate, inclusiv în domeniul turismului rural

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
1.4.1. Pregătirea profesională a unui specialist în scrierea proiectelor și atragerea de fonduri.	2024	• APL	• Specialist cu capacități în atragerea fondurilor.	5 000	Buget local, ONG din domeniu.
1.4.2. Identificarea finanțatorilor și implementarea proiectelor de dezvoltare a turismului în localitate.	2024 – 2026	• APL	• Proiecte implementate.	În curs de estimare	Bugetul local, CR, FNDP, AE, Fonduri UE.
1.4.3. Încurajarea afacerilor în domeniul turismului rural și promovarea specificului local.	2024 – 2027	• APL	• Nr. afaceri în domeniul turismului create.	40 000	Bugetul local, CR, AE.
1.4.4. Crearea unui traseu turistic local	2024-2025	• APL, ONG	• 1 traseu turistic elaborat	-	-
1.4.5. Organizarea festivalului “Obiceiurile și tradițiile neamului”	2024-2028	• APL	• 5 festivaluri organizate	100 000	Bugetul local, AE, AIPA, ODA
1.4.6. Organizarea iarmaroacelor și târgurilor	2024-2028	• APL	• Cel puțin 5 iarmaroace organizate	30 000	Bugetul local, AIPA, ODA
1.4.7. Instruirea populației în prestarea serviciilor turistice	2024-2026	• APL	• Cel puțin 10 familii prestează servicii pentru turiști	80 000	Bugetul local, AIPA, ODA
1.4.8. Elaborarea unui ghid turistic cu punctele de atracție turistică incluse	2024-2025	• APL, AE	• 1 ghid elaborat	100 000	Bugetul local, AIPA, ODA
1.4.9. Instalarea indicatoarelor către punctele de atracție turistică	2024-2026	• APL, AE	• Cel puțin 5 indicatoare instalate	60 000	Bugetul local, AIPA, ODA
1.4.10. Identificarea și amenajarea/reabilitarea obiectivelor turistice din localitate.	2024 – 2025	• APL , Locuitorii satului.	• Lista obiectivelor turistice identificate. • Obiective amenajate	5 000	Bugetul local, CR, AE, Donații, Fonduri UE.
1.4.11. Realizarea unor parteneriate cu agenții economici și localnicii privind promovarea turismului în localitate.	2024 – 2027	• APL	• Parteneriate stabilite. • Nr. evenimente realizate în comun.	În curs de estimare	Bugetul local, CR, AE, Donații, Locuitorii satului
1.4.12. Publicarea în ziarele locale și raionale a imaginilor cu patrimoniul localității.	2024 – 2027	• APL	• Nr. articole publicate.	2 000	Buget local, Donații, AE.

1.4.13. Atragerea turiștilor prin organizarea de evenimente culturale și de agrement de calitate.	2024 – 2027	• APL	- Nr. evenimente organizate. - Nr. turiști.	300 000	Bugetul local, CR, FNDR, AE, Fonduri UE.
1.4.14. Instruirea și specializarea resurselor umane în domeniul turismului rural, ecologic, agricol, etc.	2025 – 2026	• APL	- Nr. evenimente de instruire organizate. - Nr. beneficiari.	20 000	FNDR, Fonduri UE, AE.

Direcția strategică 2. Crearea serviciilor social-culturale, medicale și educaționale de calitate pentru diverse categorii de cetățeni

Obiectiv specific 2.1. Diversificarea serviciilor sociale și sporirea accesului la servicii de asistență socială de calitate

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
2.1.1. Crearea unui centru social cu servicii complexe pentru persoane în etate cu dizabilități și familii vulnerabile	2024-2027	• APL	• Număr de servicii sociale nou create	300 000	Soros, Crucea Roșie, buget local
2.1.2. Elaborarea programelor de susținere și integrare a păturilor social-vulnerabile	2024-2028	• APL	• Număr de persoane social-vulnerabile susținute	-	DASPF Consiliul local
2.1.3. Prestarea serviciilor sociale de îngrijire la domiciliu	2023-2028	• APL	• Număr de persoane deservite	250 000	Buget local, CASMED
2.1.4. Promovarea și susținerea antreprenoriatului social prin parteneriate, create cu întreprinderi	2024-2028	• APL	• Număr de parteneriate stabilite	-	-
2.1.5. Colaborarea cu AO în domeniul social naționale și regionale.	2024 – 2027	• APL	• Nr. acorduri de colaborare.	-	-
2.1.6. Instalarea rampelor de acces în instituții publice pentru persoanele cu dezabilități.	2024 – 2025	• APL	- Nr. rampe de acces instalate. - Nr. beneficiari.	20 000	Bugetul local.
2.1.7. Crearea unui Centru multifuncțional pentru copiii și tinerii din familii social-vulnerabile.	2025 – 2027	• APL	- Centru ocupațional funcțional. - Nr. beneficiari.	200 000	Bugetul local, Soros, UNDP.

2.1.8.	Organizarea seminarelor de instruire în domeniul social.	2024 – 2027	• APL, ONG	• Nr. seminare realizate. • Nr. beneficiari.	10 000	Bugetul local, fonduri externe.
2.1.9.	Pregătirea specialiștilor în scrierea proiectelor.	2024 – 2027	• APL	• Nr. proiecte implementate.	30 000	Finanțatori externi
2.1.10.	Organizarea campaniilor de informare în școli pentru combaterea discriminării în rândul copiilor.	2023 – 2028	• APL, ONG din domeniul social.	• Nr. campanii organizate. • Nr. beneficiari.	50 000	UNDP, Fundații de caritate.

Obiectiv specific 2.2. Modernizarea serviciilor din domeniul sănătate

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
2.2.1. Modernizarea și dotarea serviciilor de sănătate	2024-2028	• APL	• Servicii de calitate în sănătate	500 000	FIM, CNAM
2.2.2. Elaborarea măsurilor de stimulare și atragerea cadrelor tinere în domeniul medical	2024-2028	• APL,	• Număr de cadre didactice tinere angajate	-	-
2.2.3. Elaborarea unui plan detaliat de management în situații de pandemii	2024-2025	• Șef OFM	• 1 plan elaborat	10 000	Bugetul instituției
2.2.4. Dotarea cabinetelor medicale școlare și preșcolare cu medicamente și echipamentul necesar.	2023 – 2024	• Șef OMF, APL.	• Nr. truse medicale procurate. • Nr. beneficiari.	30 000	Șef OMF, APL
2.2.5. Contribuirea la prevenirea bolilor periculoase prin informarea cetățenilor.	2023 – 2028	• Șef OMF, APL.	• Nr. evenimente de informare organizate. • Nr. beneficiari.	20 000	CR, Ministerul sănătății, AO din domeniu.
2.2.6. Organizarea campaniilor de informare pentru cetățeni privitor la măsurile de protecție.	2024-2028	• Șef OFM. APL	• Număr de cetățeni informați	5000	Bugetul local, FIM

Obiectiv specific 2.3. Modernizarea infrastructurii educaționale și sporirea accesului la educație de calitate

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
2.3.1. Actualizarea planului de management și dezvoltare a instituțiilor de educație	2024-2028	• Director IP	• Plan elaborat și implementat	20 000	Bugetul IP
2.3.2. Dotarea instituției cu materiale didactice și echipamente informatice destinate procesului didactic (computere, softuri educaționale, echipament multimedia-proiector, tablă interactivă).	2023 – 2027	• Director IP	• Tipul și numărul materialelor didactice procurate.	200 000	Bugetul local, CR, Ministerul Educației, UNDP.
2.3.3. Procurarea materialelor didactice și a jucăriilor inteligente	2024 – 2026	• Directorul IET	• Suma investiției. • Nr. materiale și jucării procurate.	50 000	Bugetul local, CR, UNDP, Fundații de caritate.
2.3.4. Elaborarea măsurilor de stimulare a cadrelor didactice tinere	2024-2028	• Director IP, APL	• Număr de cadre tinere angajate	-	-
2.3.5. Promovarea educației neformale în parteneriat cu companiile locale, instituțiile publice și organizațiile neguvernamentale	2024-2027	• Director IP	• Număr de persoane instruite	-	-
2.3.6. Construcția unei săli festive la IET Nr.2	2024-2026	• APL	• Condiții de educație create	800 000	Buget local, GIZ, AIPA
2.3.7. Amenajarea terenurilor de joacă la IET nr. 1 și 2 (pavilioane, csrânciobe, topogane)	2024-2026	• APL, director IET	• Condiții de organizare a activităților	200 000	Buget local, GIZ, AIPA
2.3.8. Dotarea grădinițelor cu mobilier corespunzător (mese, scaune, dulapuri)	2024-2028	• APL, director IET	• Crearea condițiilor adecvate de educație	200 000	Buget local, GIZ, AIPA
2.3.9. Dotarea bucătăriilor de la grădinițe cu mobilier și inventar tehnic	2024-2027	• APL, director IET	• Crearea condițiilor sanitare de alimentare a copiilor	100 000	Buget local, GIZ, AIPA
2.3.10. Reparația capitală a depozitului IP nr.2		•	•		

2.3.11. Termoizolarea gimnaziului "Gh. Vrabie"	2024-2028	• Director IP, APL	• Reducerea cheltuielilor la agentul termic	3000000	Bugetul instituției, FEE, AIPA
2.3.12. Dotarea laboratoarelor școlare cu echipament	2024-2025	• Director IP	• Implementarea standardelor în educație	150 000	Bugetul instituției, GIZ, AIPA
2.3.13. Dotarea sălilor de clasă cu mobilier corespunzător	2024-2027	• Director IP	• Crearea condițiilor adecvate de educație	300 000	Bugetul instituției, GIZ, AIPA
2.3.14. Dotarea bucătăriei gimnaziului cu mobilier	2024-2026	• Director IP	• Crearea condițiilor sanitare de alimentare a elevilor	200 000	Bugetul instituției, GIZ, AIPA
2.3.15. Amenajarea terenului sportiv al școlii	2024-2025	• Director IP	• Crearea condițiilor de dezvoltare fizică a elevilor	500 000	Bugetul instituției, GIZ, AIPA
2.3.16. Achiziția echipamentului sportiv pentru gimnaziu	2024-2025	• Director IP	• Crearea condițiilor de dezvoltare fizică a elevilor	200 000	Bugetul instituției, GIZ, AIPA
2.3.17. Amenajarea curții gimnaziului și a intrării	2024-2025	• Director IP	• Crearea condițiilor de odihnă pentru elevi	800 000	Bugetul instituției, GIZ, AIPA
2.3.18. Construcția unui bloc sanitar la gimnaziu	2024-2026	• Director IP	• Asigurarea condițiilor de igienă personală	400 000	Bugetul instituției, GIZ, AIPA
2.3.19. Dotarea cu calculatoare a cabinetului de informatică	2024-2025	• Director IP	• Crearea standardelor de calitate în educație	300 000	Bugetul instituției
2.3.20. Asigurarea cu transport a elevilor	2024-2028	• Director IP, APL	• Asigurarea siguranței în deplasarea elevilor	1000000	Bugetul instituției, CR

Obiectiv specific 2.4. Modernizarea edificiilor culturale și promovarea valorilor culturale autohtone

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
------------	----------	---------------------------	---------------------------	-----------------------	-------------------------------

2.4.1.	Conservarea și renovarea patrimoniului cultural-istoric	2023-2028	• APL	• Nr. de obiective culturale renovate	-	-
2.4.2.	Renovarea sălii festive a casei de cultură	2023-2024	• APL	• Condiții adecvate de organizare a activităților culturale	2000000	Buget local, USAID - Programul Comunitatea Mea
2.4.3.	Achiziția costumelor naționale(10 maturi, 10 copii)	2024-2028	APL, Director Casa de Cultură.	20 costume achiziționate	80 000	CR, AE, Donații.
2.4.4.	Desfășurarea activităților artistice, festive educative și sportive pentru copii.	2023 – 2027	APL, Director Casa de Cultură.	Nr. de evenimente organizate. Nr. beneficiari.	10 000	Bugetul local, CR, MECC.
2.4.5.	Asigurarea continuității activităților culturale.	2023 – 2027	• Directorul Casei de cultură	Nr. activități realizate.	10 000	Bugetul local, CR
2.4.6.	Efectuarea schimbului de experiență și a vizitelor de studiu.	2023 – 2027	• APL, Directorul Casei de cultură	Nr. activități realizate. Nr. beneficiari.	20 000	Bugetul local, CR, Fundații culturale
2.4.7.	Deschiderea unui centru de tineret dotat cu echipament și inventar.	2023 – 2027	• Directorul Casei de cultură	Nr. unități costume procurate.	1000 000	Bugetul local, CR, UNDP, Fonduri UE
2.4.8.	Dotarea cu mobilier	2023 – 2027	• Directorul Casei de cultură	Nr. unități mobilier procurat.	70 000	Bugetul local, CR, UNDP, Fonduri UE
2.4.9.	Procurarea inventarului muzical și echipamentului tehnic de sonorizare.	2023 – 2027	• Directorul Casei de cultură	• Nr. unități echipament procurat.	50 000	Bugetul local, CR, UNDP, Fonduri UE
2.4.10.	Organizarea concertelor și a concursurilor.	2023 – 2027	• Directorul Casei de cultură	• Nr. activități realizate.	30 000	Bugetul local, CR
2.4.11.	Amenajarea unui teren sportiv al satului	2023 – 2027	• APL	• 1 teren amenajat	2000000	Buget local, Satul European, AIPA
2.4.12.	Amenajarea parcurilor cu foișoare, bănci, Wi-Fi, echipament fitness	2024-2028	• APL	• 2 pacuri amenajate	1000000	Buget local, Satul European, AIPA

Direcția strategică 3. Utilizarea rațională a resurselor naturale și asigurarea unui mediu ecologic curat

Obiectiv specific 3.1. Crearea sistemului eficient de management al deșeurilor

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
3.1.1. Elaborarea schemei generale de amplasare a platformelor de colectare a deșeurilor menajere.	2024	• APL	• Schemă elaborată.	5 000	Bugetul local.
3.1.2. Identificarea spațiului pentru depozitarea deșeurilor solide.	2024 – 2025	• APL	• Spațiu identificat.	-	-
3.1.3. Lichidarea depozitelor spontane de deșeuri.	2024	• APL	• Nr. depozite de deșeuri lichidate.	10 000	Bugetul local
3.1.4. Amenajarea 10 platforme pentru colectarea deșeurilor în localitate: ✓ Construcția platformei de colectare a deșeurilor. ✓ Îngrădirea poligonului. ✓ Procurarea și instalarea containerelor pentru colectarea selectivă a deșeurilor. ✓ Instalarea urnelor stradale în locurile publice. ✓ Procurarea tomberoanelor pentru fiecare familie din localitate.	2024 – 2026	• APL	• Platforme amenajate. • Containere procurate. • Urne stradale instalate. • Tomberoane achiziționate.	400 000	Bugetul local, CR, GIZ, FNDR, FEN, USAID, Fonduri UE.
3.1.5. Dotarea cu echipament și tehnică: ✓ Procurarea unei auto – speciale. ✓ Procurarea unui tractor. ✓ Procurarea inventarului și echipamentului specializat.	2025 – 2027	• APL	• Autospecială procurată. • Tractor procurat. • Inventar și echipament procurat.	300 000	Bugetul local, CR, GIZ, FNDR, FEN, USAID, AE, Fonduri UE.
3.1.6. Crearea serviciului de gestionare ecologică a deșeurilor.	2025 – 2027	• APL	• Serviciu funcțional.	70 000	Buget local, GIZ, FNDR, CR, FEN, Fonduri UE.

3.1.7. Crearea unei Gospodării comunale(intercomunitară) (GC) de gestionare a serviciului creat.	2025 – 2027	• APL	• Gospodărie comunală creată.	10 000	Buget local
3.1.8. Aprobarea tarifelor de colectare și transportare a deșeurilor.	2026 – 2027	• APL	• Tarife aprobate. • Decizia CL.	-	-
3.1.9. Organizarea campaniilor de informare a cetățenilor comunei despre importanța serviciului de salubritate.	2025 – 2027	• APL	• Nr. campanii organizate. • Nr. beneficiari.	20 000	ONG- uri
3.1.10. Amenajarea spațiilor de colectare separată a deșeurilor	2024-2028	• APL	• Număr de spații amenajate	80 000	Buget local, FEN
3.1.11. Angajarea unei persoane pentru menținerea curățeniei în cimitir	2024-2028	• APL	• 1 persoană angajată	300 000	Buget local

Obiectiv specific 3.2. Amenajarea spațiilor verzi și educația ecologică a cetățenilor

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
3.2.1. Amenajarea terenurilor din incinta instituțiilor publice	2024	• APL, Directori instituții.	• Suma investiției. • Terenuri amenajate, înverzite.	10 000	Resurse locale, AE.
3.2.2. Reabilitarea fîșii forestiere din localitate.	2023 – 2026	• APL	• Nr. copaci plantați. • Suma investiției.	50 000	Buget local, FEN.
3.2.3. Amenajarea locurilor de joacă pentru copii: ✓ Procurarea echipamentului modern de joacă. ✓ Instalarea băncilor de odihnă. ✓ Plantarea copacilor decorativi și a straturilor de flori. ✓ Instalarea WC ecologic. ✓ Iluminarea terenurilor.	2024	• APL	• Locuri de joacă amenajate și dotate. • Nr. copaci plantați. • Terenuri iluminate.	100 000	Buget local, CR, AE, Fonduri de caritate.

3.2.4.	Implicarea agenților economici, a instituțiilor publice, ONG-urilor și colaborarea cu organizațiile de specialitate pentru soluționarea problemelor de mediu din localitate.	2023 – 2026	• APL	• Probleme soluționa-te.	În curs de estimare	Buget local, AE locali, CR, ONG din domeniu.
3.2.5.	Asigurarea educației ecologice a cetățenilor prin publicarea, afișarea materialelor informative și de sensibilizare.	2023 – 2027 periodic	• APL	• Nr. materiale publicate. • Nr. beneficiari.	20 000	Buget local, Fonduri UE, ONG din domeniu.
3.2.6.	Organizarea adunărilor și ședințelor cu locatarii pentru informarea despre rolul menținerii curățeniei în curțile private.	2023 – 2027 anual	• APL	• Nr. adunări/ ședințe realizate. • Nr. participanți.	10 000	Buget local, Fonduri UE, ONG din domeniu.
3.2.7.	Organizarea concursurilor cu copiii și tinerii privind importanța apei, aerului și solului în viața omului.	2023 – 2027 periodic	• APL	• Nr. activități organi-zate. • Nr. participanți.	5 000	Director gimnaziu, Directori grădinițe.
3.2.8.	Aprobarea unei amenzi pentru nerespectarea regulilor stabilite privind depozitarea deșeurilor.	2024	• APL, CL	• Amenda aprobată.	-	-

Obiectiv specific 3.3. Conservarea și folosirea rațională a resurselor naturale

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
3.3.1. Elaborare în colaborare cu structurile responsabile a planurilor de management a resurselor naturale (păduri, pășuni, resurse minerale, etc.)	2024-2025	• APL	• 1 plan elaborat	-	-
3.3.2. Implementarea măsurilor de protecție și conservare a fondului de resurse naturale	2024-2028	• APL	• Măsuri implementate	-	-

3.3.3.	Crearea unui proiect pilot model – (parc, alee, sau zona centrală) și dotarea cu tehnologii prietenoase mediului	2024-2026	• APL	• 1 parc/alee amenajată	300 000	FEN, CL
3.3.4.	Efectuarea analizei calității apelor din fântînile din localitate	2024-2028	• APL	• Cel puțin 50 fântâni anual verificate	150 000	Buget local, FEN
3.3.5.	Organizarea campaniilor de educație și informare a populației privind calitatea apei, folosirea rațională și conservarea resurselor de apă	2024-2028	• APL	• Cel puțin 5 campanii organizate	25 000	Buget local, FEN
3.3.6.	Construcția/renovarea bazinelor acvatice și râurilor care reprezintă sursă importantă de apă pentru locuitori	2024-2028	• APL	• Bazine renovate	100 000	Buget local, FEN
3.3.7.	Renovarea izvorului “Fântâna Doamnei”	2024-2026	• APL	• 1 izvor renovat	800 000	Buget local, FEN

Direcția strategică 4. Modernizarea infrastructurii, dezvoltarea serviciilor publice și a bunei guvernări

Obiectiv specific 4.1. Reconstrucția infrastructurii de aprovizionare cu apă și canalizare.

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
4.1.1. Conectarea comunității la apeductul Balatina-Prut (proiect intercomunitar)	2024-2027	• APL	• Accesul cetățenilor la apă de calitate	10 000000	FEN, AIPA, CR, FNDR
4.1.2. Construcția canalizării și a stației de epurare	2024-2027	• APL	• 1 stație de epurare construită	10 000000	FEN, AIPA, CR, FNDR
4.1.3. Elaborarea proiectelor tehnice pentru rețelele de apă și canalizare și identificarea surselor de finanțare	2024-2025	• APL	• 2 proiecte tehnice elaborate	80 000	Bugetul local, FNDR
4.1.4. Conectarea gospodăriilor la apeduct și contorizarea acestora	2025-2026	• APL	• Cel puțin 90% din gospodării conectate la apeduct	-	-

4.1.5.	Aprobarea tarifulor pentru apă și canalizare	2025-2026	• APL	• Tarife accesibile pentru cetățeni	-	-
4.1.6.	Transmiterea serviciului de apă și canalizare în gestiunea ÎM	2026-2027	• APL	• Serviciu public funcțional	-	-

Obiectiv specific 4.2. Reabilitarea infrastructurii drumurilor locale și a iluminatului stradal

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
4.2.1. Elaborarea Planului Urbanistic General	2024-2025	• APL	• 1 plan urbanistic elaborat	800 000	USAID
4.2.2. Renovarea trotuarelor din localitate (3 km)	2024-2026	• APL	• 3 km de trotuar reparat	3 000 000	FEN, AIPA, CR, FNDR
4.2.3. Renovarea străzilor curente	2024-2028	• APL	• 7 km de drumuri locale renovate	1 000 000	Bugetul local, Fondul rutier
4.2.4. Construcția străzilor noi la necesitate	2024-2028	• APL	• Km de străzi noi construite	500 000	Bugetul local, Fondul rutier
4.2.5. Construcția podului peste Prut	2026-2028	• APL	• 1 pod construit	20 000 000	CR, bugetul local, Fonduri UE
4.2.6. Procurarea tehnicii pentru întreținerea drumurilor	2024 – 2027	• APL	• Tehnică procurată	700 000	Buget local, IFAD
4.2.7. Analiza fluxului de transport local – studiu de trafic	2024-2028	• APL	• Asigurarea durabilității drumurilor locale	-	-
4.2.8. Asigurarea siguranței în trafic prin amenajarea/instalarea de semne rutiere, marcaje, piste delimitate, etc.	2024-2026	• APL	• Securitatea cetățenilor	200 000	Buget local, Fondul rutier
4.2.8. Renovarea iluminatului stradal-schimbarea lămpilor LED cu elemente senzoriale	2024-2027	• APL	• Reducerea cheltuielilor pentru iluminatul stradal	1 500 000	Buget local, GIZ, FNDR, Satul European
4.2.9. Construcția unui parc fotovoltaic	2025-2027	• APL	• Reducerea cheltuielilor la resursele energetice	2 000 000	FEE

Obiectiv specific 4.3.. Asigurarea Bunei Guvernări și promovarea bunelor practici

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
4.3.1.Crearea paginii web a Primăriei, adresa de email	2024-2025	• APL	• 1 pagină elaborată	10 000	Buget local
4.3.2. Digitalizarea serviciilor publice și a bazelor de date operaționale a serviciului public	2024-2027	• APL	• Eficientizarea activității APL	-	USAID, bugetul local
4.3.3. Deschiderea unui CUPS-Centru unificat de prestare a serviciilor	2023	• APL	• 1 CUPS funcțional		USAID
4.3.4. Dezvoltarea proceselor de transparență publică și decizională	2023-2028	• APL	• Transparența APL	-	-
4.3.5. Crearea unui consiliu consultativ local, cu participarea la toate categoriile de actori locali: consiliul de tineret, societate civilă, agenți economici, persoane în etate, minorități etnice, asociații de locatari, etc...	2024	• APL	• Implicarea cetățenilor	-	-
4.3.6. Asigurarea instruirii continue în administrarea publică pentru angajații din APL	2024-2028	• APL	• Performanța angajaților APL	-	Academia APL
4.3.7. Organizarea vizitelor de studiu/schimb de experiență cu parteneri externi și locali	2024-2028	• APL	• Transferul de bune practici	50 000	Bugetul local
4.3.8. Semnarea acordului de înfrățire cu primăria Mihai Eminescu, jud. Botoșani Romania	2023	• APL	• Stabilirea parteneriatelor internaționale	20 000	Bugetul local

Obiectiv specific 4.4. Dezvoltarea sectorului asociativ și inițierea parteneriatelor naționale și internaționale

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
4.4.1. Încurajarea creării organizațiilor obștești prin măsuri concrete – oferire de spații, dotări, sau alte mijloace de susținere	2024-2028	• APL	• Număr de organizații înregistrate	-	-
4.4.2. Implementarea măsurilor de încurajare pentru reprezentanții societății civile: posibilitate de cumulare de funcții, instruiți, schimb de experiențe, etc	2024-2028	• APL	• Număr de persoane implicate	-	-
4.4.3. Crearea cu suportul Primăriei a unei asociații de dezvoltare comunitară	2025-2026	• APL	• 1 asociație înregistrată	-	-
4.4.4. Formarea organizației de tip LEADER sau GAL – grup de acțiune locală	2024-2025	• APL	• 1 GAL înregistrat	10 000	Buget local
4.4.5. Inițierea proiectelor de cooperare transfrontalieră cu organizații din România	2024-2028	• APL	• Număr de proiecte implementate	100 000	Buget local, CR

4.5. Cadrul de monitorizare și evaluare

Etape de implementare

Succesul realizării Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a satului Călinești depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor în procesul de implementare și monitorizare a acesteia, de prezența unei coaliții încheiate în societate. În procesul realizării Strategiei vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând un scop special, îndeplinind rolul de implementator al acțiunilor planificate. Aceștia sunt:

1. Administrația publică locală (Consiliul Local, Primarul, Primăria)
2. Locuitorii satului
3. Societatea civilă
4. Agenții economici
5. Structuri externe (Consiliul Raional, Guvernul, localitățile înfrățite, Organizațiile internaționale).

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a satului Corlăteni poate fi divizată convențional în 3 etape:

1. **Adoptarea SDSE.** În cadrul acestei etape, Strategia de dezvoltare va fi supusă dezbaterilor în cadrul Audierilor publice organizate de către Primărie. După dezbateri și ajustarea propunerilor și recomandărilor făcute, Strategia va fi înaintată Consiliului Local spre aprobare. După aprobarea strategiei, Primăria va coordona elaborarea planurilor de acțiuni trimestriale și anuale privind realizarea strategiei în conformitate cu Planul Strategic de Acțiuni.
2. **Implementarea SDSE** se va efectua prin realizarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete de implementare. Pentru fiecare acțiune, proiect vor fi stabilite obiective, planul activităților necesare, perioada de desfășurare (durata), responsabilii și partenerii care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.
3. **Monitorizarea SDSE.** În perioada de implementare, responsabilii de realizarea planului de acțiuni vor raporta îndeplinirea activităților, proiectelor și atingerea obiectivelor specifice. Monitorizarea proiectelor, acțiunilor și strategiilor se va efectua prin intermediul Indicatorilor de implementare stabiliți. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul Strategic de acțiuni vor fi inițiate măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

4.5.1. Monitorizarea strategiei

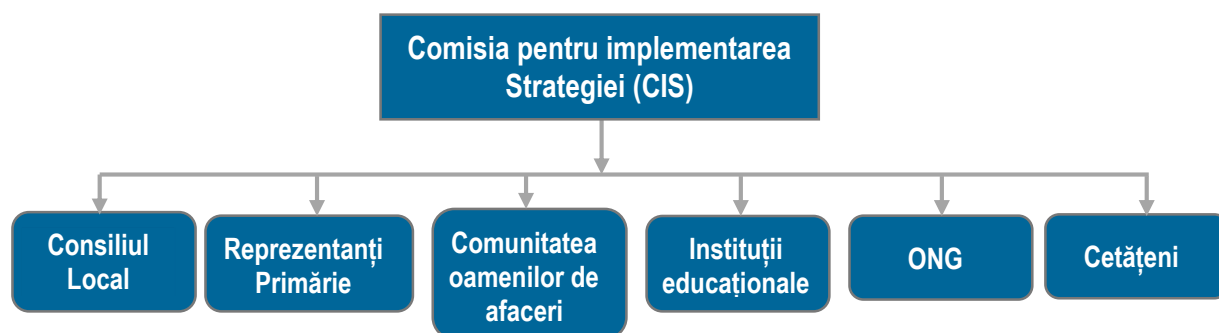
Procesul de monitorizare a strategiei constă în:

- evaluarea atingerii obiectivelor strategice și obiectivelor specifice care va fi realizată prin intermediul indicatorilor de implementare
- raportarea rezultatelor evaluării.

Monitorizarea implementării strategiei se va efectua de **Comisia pentru Implementarea Strategiei** (în continuare CIS). CIS va fi creată prin Decizia Consiliului Local cu statut de Comisie obștească pe lângă Consiliul local și Primărie, în componența căreia va fi asigurată reprezentarea tuturor factorilor implicați în dezvoltare:

- Consiliul local (președinții comisiilor consultative de specialitate sau consilieri locali)
- Reprezentanți Primărie (Primarul, 2 – 3 specialiști)
- Comunitatea oamenilor de afaceri
- Instituții educaționale (directori instituții de învățământ)
- Organizații non-guvernamentale (reprezentanți ai ONG-urilor ce activează în domeniul protecției mediului, social, apărarea drepturilor omului și de tineret, etc.)

- Cetățeni. (grupul va fi reprezentativ și va include tineri, persoane dezavantajate, număr proporțional de femei și bărbați, reprezentanți ai diverse grupuri sociale sau etnice).

Structura cadrului instituțional de monitorizare și implementare a Strategiei de SDSE a satului Călinești

Responsabilitățile de bază ale CIS pentru implementarea strategiei constau în:

- Planificarea acțiunilor
- Elaborarea și promovarea adoptării deciziilor privind acțiunile de implementare
- Coordonarea activităților de implementare a acțiunilor și proiectelor de dezvoltare
- Coordonarea activităților de atragere a surselor financiare alternative în scopul realizării problemelor identificate
- Monitorizarea implementării planului de acțiuni
- Elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către Consiliul Local
- Acordarea asistenței tehnice și consultative în toate domeniile
- Elaborarea și dezbateră proiectelor prioritare de dezvoltare
- Analiza deciziilor privind diverse probleme ale comunității
- Elaborarea și inițierea modificărilor în strategie
- Elaborarea studiilor și proiectelor de dezvoltare, etc.

CIS își va desfășura activitatea în ședințe care se vor desfășura cel puțin o dată la 6 luni.

Un rol important în procesul de implementare a strategiei îl are Consiliul Local, care se va ocupa nemijlocit de monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a Planului de acțiuni. Competențele Consiliului Local se vor axa pe:

- Coordonarea activităților de antrenare a populației în acțiunile de realizare a proiectelor
- Promovarea dialogului permanent cu locuitorii, asigurarea transparenței în activitatea APL
- Încurajarea voluntarilor în diverse activități publice
- Stimularea și coordonarea conlucrării actorilor comunității în realizarea obiectivelor comune ale Strategiei
- Parteneriatul cu APL, ONG, agenții economici în cea ce privește implementarea, monitorizarea și evaluarea Planului de acțiuni a Strategiei.

Raportarea implementării strategiei se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor către CIS privind realizarea Planului de acțiuni și a obiectivelor specifice. Anual CIS va prezenta Consiliului Local raportul de evaluare a implementării Strategiei.

Obiect Monitorizare	Elaborator/ Destinatar	Raport	Descriere
Realizarea obiectivelor	CIS și Consiliul Local	Rapoarte semestriale/ anuale	Raport bazat pe analize, sondaje a locuitorilor pentru evaluarea impactului implementării strategiei
Realizarea acțiunilor, proiectelor	Responsabili de implementare	Raport semestrial sau după finisarea activității	Rapoarte prezentate de responsabilii de implementare privind îndeplinirea acțiunilor, proiectelor

Evaluarea implementării Strategiei se va efectua prin analiza indicatorilor de dezvoltare. Pentru fiecare acțiune planificată sunt stabiliți anumiți indicatori de implementare. În baza informațiilor furnizate de la responsabilii de implementare, beneficiari sau instituții specializate se va stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și atingere a obiectivelor fixate.

4.5.2. Riscuri și impedimente de implementare

Realizarea efectivă a acțiunilor propuse în Strategia de dezvoltare poate fi împiedicată de prezența anumitor riscuri și impedimente de implementare. Riscurile și impedimentele aferente implementării strategiei de dezvoltare pot fi divizate în două categorii:

- ✓ interne
- ✓ externe

Domeniu		Descriere
Riscuri și impedimente interne		
Managementul implementării strategiei		• Confruntări de interese privind implementarea strategiei • Prevalarea intereselor personale • Resurse financiare limitate • Lipsa capacității de atragere a investițiilor
Parteneriat		• Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea • Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților • Lipsa de experiență a structurilor societății civile și neimplicarea lor • Neimplicarea partenerilor internaționali
Dezvoltarea economică		• Lipsa interesului din partea comunității de afaceri în dezvoltarea bazei economice locale
Social		• Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale • Pauperizarea continuă a populației • Emigrarea forței de muncă
Mediu		• Populație neconștientizată privind efectele poluării mediului
Riscuri și impedimente externe		
Cadrul politic-juridic	politico-juridic	• Instabilitatea cursului politic • Contradicția și instabilitatea legislației în vigoare
Relații externe	parteneri	• Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale
Starea economiei		• Potențial investițional redus • Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare • Infrastructură de afaceri nedezvoltată • Risc de țară

Anexe

Anexa 1. Portofoliul de proiecte (5 fise de proiecte)

Fișa de proiect 1.

Titlul proiectului:				
Obiectiv:				
Localizare:				
Succintă descriere proiect:				
Activități cheie:	1.			
Rezultate așteptate:	•			
Statutul proiectului:				
Responsabil și parteneri de implementare:				
Durată estimativă:				
Costuri estimative:				
Potențiale surse de cofinanțare:				
Plan de acțiuni detaliat				
Activități cheie	Termen	Responsabil	Cost estimativ	Sursa
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				